

AX1 / SLBC / 2023-24 / 2176

15th November, 2023

All Member Banks
All Lead District Managers
SLBC Maharashtra

Sir/Madam,

Reg: Declaration of Drought during Kharif 2023, addition of 1021 Mahsul Mandals

Ref: - 1) शासन निर्णय क्रमांक/एस सी वाय २०२३/प्र. क्र.३७ /म-७ dated 31/10/2023.
2) SLBC communication vide reference No. AX1/SLBC/2023-24/2160 dated 1st Nov.2023
3) शासन निर्णय क्रमांक/एस सी वाय २०२३/प्र. क्र.३७ /म-७ dated 10/11/2023.

This has a reference to the Govt. of Maharashtra Communication dated 10/11/2023 on captioned subject.

In this regard we are forwarding herewith copy of GR शासन निर्णय क्रमांक/एस सी वाय २०२३/प्र. क्र.३७ /म-७ dated 10/11/2023 of Govt. of Maharashtra for your necessary action at your end.

Further list of affected villages where Paisewari is declared, be obtained from the concerned District Collectors in co-ordination with the Lead District Managers of respective Districts.

We therefore request you to guide suitably to the field functionaries of your Bank for providing relief measures to the eligible farmers, as per RBI guidelines on the subject.

Please do the needful and ensure compliance accordingly.

Yours faithfully,

(R D Deshmukh)
Dy General Manager &
Convenor SLBC, Maharashtra.

Encl: As above

राज्यातील दुष्काळ घोषित केलेल्या ४० तालुक्यांव्यतिरिक्त इतर तालुक्यामधील १०२१ महसुली मंडळामध्ये दुष्काळसदृश्य परिस्थिती घोषित करून सवलती लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :एससीवाय-२०२३/प्र.क्र.३७/म-७

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : १० नोव्हेंबर, २०२३.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/म-७, दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ व दिनांक २८ जून, २०१८
- २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र.टंचाई-२०१४/प्र.क्र.२३३/म-७, दि.१३ जून, २०१८, दि.५ डिसेंबर, २०१८, दि.२४ जून, २०२०, दि.२१.०९.२०२२, दि.१२.०९, २०२३ व दि.७ नोव्हेंबर, २०२३
- ३) समक्रमांकाचा दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०२३ चा शासन निर्णय.
- ४) मा.मंत्री (मदत, पुनर्वसन व आपत्ती व्यवस्थापन) यांच्या अध्यक्षतेखालील मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या दिनांक ९ नोव्हेंबर, २०२३ रोजी झालेल्या बैठकीतील निर्णय.

प्रस्तावना:-

नैसर्गिक आपत्तीच्या घटनांमुळे बाधित होणाऱ्या आपतग्रस्तांना तातडीने मदत देणे शक्य व्हावे, यासाठी अशा प्रस्तावांवर निर्णय घेण्याकरिता कायमस्वरूपी मंत्रिमंडळ उपसमिती संदर्भ क्र.२ येथील दि.१३ जून, २०१८ च्या शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आली आहे. सदर मंत्रिमंडळ उपसमितीस संदर्भाधीन क्र.२ येथील दि.५ डिसेंबर, २०१८ च्या शासन निर्णयान्वये सन २०१८ च्या दुष्काळी कालावधीसह भविष्यात दुष्काळ उद्भवल्यास, त्या दुष्काळी कालावधीकरिता तातडीने उपाययोजना सुचविण्यासाठी/सनियंत्रण ठेवण्यासाठी/निर्णय घेण्यासाठी पूर्ण अधिकार देण्यात आले आहेत. संदर्भ क्र.२ येथील दिनांक ७ नोव्हेंबर, २०२३ च्या शासन निर्णयानुसार या मंत्रिमंडळ उपसमितीची पुनर्रचना करण्यात आली आहे. दुष्काळ व्यवस्थापन संहिता, २०१६ मधील तरतुदी व निकष विचारात घेवून संदर्भ क्रमांक ३ येथील दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०२३ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यातील ४० तालुक्यामध्ये दुष्काळ घोषित करण्यात आला आहे. या व्यतिरिक्त राज्यातील इतर तालुक्यातील महसुली मंडळामध्ये जून ते सप्टेंबर २०२३ या कालावधीत कमी पर्जन्यमान झाले असल्याचे आढळून आले आहे. या मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या दिनांक ९ नोव्हेंबर, २०२३ रोजी आयोजित करण्यात आलेल्या बैठकीमध्ये कमी पर्जन्यमान झालेल्या महसुली मंडळामध्ये दुष्काळसदृश्य परिस्थिती घोषित करून तेथे सवलती लागू करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यास अनुसरून शासन आदेश निर्गमित करण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यातील दुष्काळ घोषित केलेल्या ४० तालुक्यांव्यतिरिक्त इतर तालुक्यांमधील ज्या महसुली मंडळामध्ये जून ते सप्टेंबर २०२३ या कालावधीत सरासरी पर्जन्याच्या ७५% पेक्षा कमी व एकूण

पर्जन्यमान ७५० मि.मि. पेक्षा कमी झाले आहे अशा सोबतच्या परिशिष्ट-अ येथे नमूद केलेल्या एकूण १०२१ महसुली मंडळांमध्ये दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती घोषित करून खालील सवलती लागू करण्यास शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे.

- १) जमीन महसूलात सूट.
- २) सहकारी कर्जाचे पुनर्गठन.
- ३) शेतीशी निगडीत कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती.
- ४) कृषी पंपाच्या चालू विजबिलात ३३.५% सूट.
- ५) शालेय/ महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा शुल्कात माफी.
- ६) रोहयो अंतर्गत कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.
- ७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर.
- ८) टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतक-यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे.

२. या आदेशान्वये देण्यात येणा-या विविध सवलतीपोटीचा आर्थिक भार संबंधित प्रशासकीय विभागांनी उचलावा व त्यासाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करून द्यावा. यानुषंगाने प्रशासनिक विभागांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व क्षेत्रिय यंत्रणांकरिता आवश्यक ते पूरक आदेश निर्गमित करावेत. त्यानुसार या प्रकरणी पुढील उचित कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीचा अनुपालन अहवाल या विभागास सादर करण्यात यावा.

३. संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी यांना सोबतच्या परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद केलेल्या १०२१ महसुली मंडळांमध्ये उपरोक्त उपाययोजना अंमलात आणण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. त्यांनी तातडीने सादर उपाययोजना अंमलात आणाव्यात.

४. त्याचप्रमाणे राज्यातील ज्या मंडळातील पर्जन्यमापक यंत्रे (AWS) बंद होती अथवा नवीन महसूली मंडळे स्थापन केल्यामुळे त्या महसूली मंडळांमध्ये पर्जन्यमापक यंत्रे अद्याप बसविली गेली नसतील अशा मंडळांची माहिती जिल्हाधिकारी यांनी स्वतंत्ररित्या शासनास सादर करावी.

५. सादर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२३१११०१७१८२२५४१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

SANJAY AUDUMBAR
DHARURKAR
Digitally signed by SANJAY AUDUMBAR
DHARURKAR
DN: CN = SANJAY AUDUMBAR DHARURKAR,
C = IN, S = Maharashtra, O = GOVERNMENT OF
MAHARASHTRA, OU = RELIEF AND
REHABILITATION DEPARTMENT
Date: 2023.11.10 19:31:34 +05'30'

(संजय औ. धारुरकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. उपमुख्यमंत्री (गृह) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. मंत्री (महसूल), मंत्रालय, मुंबई.

- ५) मा. मंत्री (सहकार), मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. मंत्री (ग्राम विकास), मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा. मंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मा. मंत्री (पाणी पुरवठा), मंत्रालय, मुंबई.
- ९) मा. मंत्री (रोजगार हमी योजना), मंत्रालय, मुंबई.
- १०) मा. मंत्री (जलसंधारण), मंत्रालय, मुंबई.
- ११) मा. विरोधी पक्षनेता (विधानसभा /विधान परिषद), विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई.
- १२) सर्व मा. विधानसभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य
- १३) मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई
- १४) अपर मुख्य सचिव /प्रधान सचिव /सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) सर्व विभागीय आयुक्त
- १६) सर्व जिल्हाधिकारी
- १७) वित्त विभाग (व्यय-९/ अर्थ-३), मंत्रालय, मुंबई.
- १८) सह सचिव तथा वित्तिय सल्लागार, मदत व पुनर्वसन, नवीन प्रशासन इमारत, मंत्रालय, मुंबई
- १९) महसूल व वन विभाग, कार्यासन क्रमांक म-३/म-११
- २०) निवडनस्ती (कार्यासन म-७)

शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.एससीवाय-२०२३/प्र.क्र.३७/म-७,
दि.१०.११.२०२३ सोबतचे प्रपत्र "अ"

अ.क्र.	जिल्हा	तालुका	REVENUE CIRCLE	महसूली मंडळ
१	अकोला	अकोट	Akot	अकोट
२	अकोला	अकोट	Mundgaon	मुंडगाव
३	अकोला	अकोट	Panaj	पाणाज
४	अकोला	अकोट	Chohotta	छोटा
५	अकोला	अकोट	Kutasa	कुटासा
६	अकोला	अकोट	Aasegaon Bajar	आसेगाव बाजार
७	अकोला	अकोट	Umara	उमरा
८	अकोला	अकोट	Akolkhed	अकोलखेड
९	अकोला	तेल्हारा	Telhara	तेल्हारा
१०	अकोला	तेल्हारा	Hiwarkhed	हिवरखेड
११	अकोला	तेल्हारा	Adgaon Bk.	आडगाव बु.
१२	अकोला	तेल्हारा	Pathardi	पाथर्डी
१३	अकोला	तेल्हारा	Panchgavhan	पाचगव्हाण
१४	अकोला	बाळापूर	Balapur	बाळापूर
१५	अकोला	बाळापूर	Paras	पारस
१६	अकोला	बाळापूर	Wyala	वहाळा
१७	अकोला	बाळापूर	Wadegaon	वाडेगाव
१८	अकोला	बाळापूर	Ural Bk.	उरळ बु.
१९	अकोला	बाळापूर	Nimba	निंबा
२०	अकोला	बाळापूर	Hatrun	हातरुण
२१	अकोला	पातूर	Patur	पातूर
२२	अकोला	पातूर	Babhulgaon	बाभूळगाव
२३	अकोला	पातूर	Alegaon	आलेगाव
२४	अकोला	पातूर	Channi	चान्नी
२५	अकोला	पातूर	Sasti	सास्ती
२६	अकोला	अकोला	Akola	अकोला
२७	अकोला	अकोला	Ghusar	घुसर
२८	अकोला	अकोला	Dahihanda	दहीहंडा
२९	अकोला	अकोला	Kapashi	कापशी
३०	अकोला	अकोला	Ugawa	उगवा
३१	अकोला	अकोला	Agar	आगर

३२	अकोला	अकोला	Borgaon Manju	बोरगाव मंजू
३३	अकोला	अकोला	Palaso Bk.	पलासो बु.
३४	अकोला	अकोला	Sanglud	सांगलुड
३५	अकोला	अकोला	Kurankhed	कुरणखेड
३६	अकोला	बार्शीटाकळी	Barshitakali	बार्शीटाकळी
३७	अकोला	बार्शीटाकळी	Rajanda	राजंदा
३८	अकोला	बार्शीटाकळी	Dhaba	ढाबा
३९	अकोला	बार्शीटाकळी	Pinjar	पिंजर
४०	अकोला	बार्शीटाकळी	Kherda Bk.	खेर्डा बु.
४१	अकोला	मूर्तीजापूर	Murtijapur	मुर्तिजापूर
४२	अकोला	मूर्तीजापूर	Hadgaon	हदगाव
४३	अकोला	मूर्तीजापूर	Nimba	निंबा
४४	अकोला	मूर्तीजापूर	Mana	मानापूर
४५	अकोला	मूर्तीजापूर	Shelu Bajar	शेलू बाजार
४६	अकोला	मूर्तीजापूर	Lakhpuri	लखपुरी
४७	अकोला	मूर्तीजापूर	Kurum	कुरुम
४८	अकोला	मूर्तीजापूर	Jamthi	जामठी
४९	अकोला	तेल्हारा	Malegaon Bajar	मालेगाव बाजार
५०	अकोला	अकोला	Shivani	शिवानी
५१	अकोला	बार्शी टाकळी	Mahan	महाण
५२	अमरावती	अमरावती	Amaravati	अमरावती
५३	अमरावती	अमरावती	Wadali	वडाली
५४	अमरावती	अमरावती	Badanera	बडनेरा
५५	अमरावती	अमरावती	Walgaon	वळगाव
५६	अमरावती	अमरावती	Nawasari	नवसारी
५७	अमरावती	अमरावती	Dawargaon	दावरगाव
५८	अमरावती	अमरावती	Mahuli Jahangir	माहुली जहांगीर
५९	अमरावती	अमरावती	Shirala	शिराळा
६०	अमरावती	अमरावती	Nandgaon Peth	नांदगाव पेठ
६१	अमरावती	भातकुली	Bhatkuli	भातकुली
६२	अमरावती	भातकुली	Aashti	आष्टी
६३	अमरावती	भातकुली	Nimbha	निंबा
६४	अमरावती	भातकुली	Aasara	आसरा
६५	अमरावती	नांदगाव खु	Nandgaon Kh.	नांदगाव खु.
६६	अमरावती	नांदगाव खु	Dabha	दाभा

६७	अमरावती	नांदगाव खु	Shivani Rasulapur	शिवानी रासुलपूर
६८	अमरावती	नांदगाव खु	Papal	पापळ
६९	अमरावती	नांदगाव खु	Loni	लोणी
७०	अमरावती	नांदगाव खु	Dhanora Gurav	धानोरा गुरव
७१	अमरावती	नांदगाव खु	Mahuli Chor	माहुली चोर
७२	अमरावती	धामणगाव	Dhamangaon	धामणगाव
७३	अमरावती	धामणगाव	Bhatkuli	भातकुली
७४	अमरावती	धामणगाव	Anjansingi	अंजनसिंगी
७५	अमरावती	धामणगाव	Mangarul Dastgir	मंगरुळ दस्तगीर
७६	अमरावती	धामणगाव	Dattapur	दत्तपूर
७७	अमरावती	धामणगाव	Talegaon Dashasar	तळेगाव दशासर
७८	अमरावती	चांदूर रेल्वे	Chandur Rly.	चांदूर रेल्वे
७९	अमरावती	चांदूर रेल्वे	Palaskhed	पळसखेड
८०	अमरावती	चांदूर रेल्वे	Ghuikhed	घुईखेड
८१	अमरावती	चांदूर रेल्वे	Aamla Vi.	आमला व्ही.
८२	अमरावती	चांदूर रेल्वे	Satephala	सातेफळ
८३	अमरावती	मोर्शी	Morshi	मोर्शी
८४	अमरावती	मोर्शी	Shirkhed	शिरखेड
८५	अमरावती	मोर्शी	Hiwarkhed	हिवरखेड
८६	अमरावती	मोर्शी	Ridhhapur	रिध्दपूर
८७	अमरावती	मोर्शी	Ambada	अंबाडा
८८	अमरावती	मोर्शी	Nerpingalai	नेरपिंगलाई
८९	अमरावती	मोर्शी	Dhamangaon Ka.	धामणगाव काळे
९०	अमरावती	वरुड	Shendurjana Ghat	शेंदुरजना घाट
९१	अमरावती	वरुड	Benoda	बेनोडा
९२	अमरावती	वरुड	Rajura Bajar	राजुरा बाजार
९३	अमरावती	चांदूर बाजार	Chandur Bajar	चांदूर बाजार
९४	अमरावती	चांदूर बाजार	Karajgaon	करजगाव
९५	अमरावती	चांदूर बाजार	Asegaon	आसेगाव
९६	अमरावती	चांदूर बाजार	Talegaon Mo.	तळेगाव मोहना
९७	अमरावती	तिवसा	Tiwasa	तिवसा
९८	अमरावती	तिवसा	Kurha	कुऱ्हा
९९	अमरावती	तिवसा	Warha	वऱ्हा
१००	अमरावती	तिवसा	Mozari	मोझरी
१०१	अमरावती	अंजनगाव	Anjangaon	अंजनगाव

१०२	अमरावती	अंजनगाव	Bhandaraj	भंडारा जहागिर
१०३	अमरावती	अंजनगाव	Vihigaon	विहीगाव
१०४	अमरावती	अंजनगाव	Sategaon	सातेगाव
१०५	अमरावती	अंजनगाव	Kapustalani	कपुस्तलानी
१०६	अमरावती	अंजनगाव	Kokarda	कुर्केडा
१०७	अमरावती	दर्यापूर	Daryapur	दर्यापूर
१०८	अमरावती	दर्यापूर	Khallar	खल्लार
१०९	अमरावती	दर्यापूर	Ramtirth	रामतीर्थ
११०	अमरावती	दर्यापूर	Samda	सामदा
१११	अमरावती	दर्यापूर	Thilori	थिलोरी
११२	अमरावती	दर्यापूर	Wadner Gangai	वडनेर गंगई
११३	अमरावती	दर्यापूर	Yeoda	येवदा
११४	अमरावती	धारणी	Dharani	धारणी
११५	अमरावती	धारणी	Dhulghat	धुळघाट
११६	अमरावती	धारणी	Sawalikheda	सावलीखेड
११७	अमरावती	आचलपूर	Rasegaon	रासेगाव
११८	अमरावती	अचलपूर	Asadpur	असदपूर
११९	अमरावती	अचलपूर	Parasapur	परसपूर
१२०	अमरावती	अचलपूर	Pathrot	पाथ्रोٹ
१२१	अमरावती	भातकुली	Kholapur	खोलापूर
१२२	अमरावती	दर्यापूर	Darapur	दारापूर
१२३	अमरावती	अचलपूर	Achalpur	अचलपूर
१२४	अमरावती	अचलपूर	Paratwada	परतवाडा
१२५	अमरावती	भातकुली	Purnanagar	पुर्णानगर
१२६	अमरावती	वरुड	Pusala	पुसाला
१२७	अमरावती	वरुड	Wathoda	वाटोडा
१२८	अमरावती	चांदुर बाजार	Shirajgaon K.	शिरगांव खु.
१२९	अमरावती	धारणी	Harisal	हरीसाल
१३०	अमरावती	चिखलदरा	Churni	चुर्नी
१३१	अहमदनगर	अहमदनगर	Nalegaon	नळेगाव
१३२	अहमदनगर	अहमदनगर	Sawedi	सावेडी
१३३	अहमदनगर	अहमदनगर	Kapurwadi	कापूरवाडी
१३४	अहमदनगर	अहमदनगर	Kedgaon	केडगाव
१३५	अहमदनगर	अहमदनगर	Bhingar	भिगार
१३६	अहमदनगर	अहमदनगर	Nagapur	नागपूर

१३७	अहमदनगर	अहमदनगर	Jewur	जेऊर
१३८	अहमदनगर	अहमदनगर	Chinchodi Patil	चिंचोडी पाटील
१३९	अहमदनगर	अहमदनगर	Walki	वाळकी
१४०	अहमदनगर	अहमदनगर	Chaas	चास
१४१	अहमदनगर	अहमदनगर	Ruichhattisi	रुईछत्तीसी
१४२	अहमदनगर	पारनेर	Parner	पारनेर
१४३	अहमदनगर	पारनेर	Bhalwani	भालवणी
१४४	अहमदनगर	पारनेर	Supa	सुपा
१४५	अहमदनगर	पारनेर	Wadegavhan	वाडेगव्हाण
१४६	अहमदनगर	पारनेर	Wadzire	वडझिरे
१४७	अहमदनगर	पारनेर	Nighoj	निघोज
१४८	अहमदनगर	पारनेर	Takli dhokeshwar	टाकळी ढोकेश्वर
१४९	अहमदनगर	पारनेर	Palashi	पळशी
१५०	अहमदनगर	श्रीगोंदा	Shrigonda	श्रीगोंदा
१५१	अहमदनगर	श्रीगोंदा	Kashti	काष्टी
१५२	अहमदनगर	श्रीगोंदा	Mandavgan	मांडवगन
१५३	अहमदनगर	श्रीगोंदा	Belwandi	बेलवंडी
१५४	अहमदनगर	श्रीगोंदा	Pendgaon	पेंडगाव
१५५	अहमदनगर	श्रीगोंदा	Chimbhla	चिंभळे
१५६	अहमदनगर	श्रीगोंदा	DevDaethan	देव दैठण
१५७	अहमदनगर	श्रीगोंदा	Kolegaon	कोळगाव
१५८	अहमदनगर	कर्जत	Karjat	कर्जत
१५९	अहमदनगर	कर्जत	Rashin	राशिन
१६०	अहमदनगर	कर्जत	Bambhora	बंभोरा
१६१	अहमदनगर	कर्जत	Kombhali	कोंभळी
१६२	अहमदनगर	कर्जत	Mirajgaon	मिरजगाव
१६३	अहमदनगर	कर्जत	Mahi	माही
१६४	अहमदनगर	जामखेड	Jamkhed	जामखेड
१६५	अहमदनगर	जामखेड	Arangaon	अरणगाव
१६६	अहमदनगर	जामखेड	Kharda	खर्डा
१६७	अहमदनगर	जामखेड	Nannaj	नान्नज
१६८	अहमदनगर	जामखेड	Naygaon	नायगाव
१६९	अहमदनगर	शेवगाव	Shevgaon	शेवगाव
१७०	अहमदनगर	शेवगाव	Bhatkudgaon	भातकुडगाव
१७१	अहमदनगर	शेवगाव	Bodhegaon	बोधेगाव

१७२	अहमदनगर	शेवगाव	Chapadgaon	चापडगाव
१७३	अहमदनगर	शेवगाव	Dhorjalgaon she.	ढोर जळगाव
१७४	अहमदनगर	शेवगाव	Erandgaon	एरंडगाव
१७५	अहमदनगर	पाथडी	Pathardi	पाथडी
१७६	अहमदनगर	पाथडी	Manikdhondi	माणिकदौडी
१७७	अहमदनगर	पाथडी	Takali Manur	टाकळी मानूर
१७८	अहमदनगर	पाथडी	Karanji	करंजी
१७९	अहमदनगर	पाथडी	Miri	मिरी
१८०	अहमदनगर	नेवासा	Newasa kh.	नेवासा खु.
१८१	अहमदनगर	नेवासा	Newasa Bk.	नेवासा बु.
१८२	अहमदनगर	नेवासा	Salabatpur	सलाबतपूर
१८३	अहमदनगर	नेवासा	Kukana	कुकाणा
१८४	अहमदनगर	नेवासा	Chanda	चांदा
१८५	अहमदनगर	नेवासा	Ghodegaon	घोडेगाव
१८६	अहमदनगर	नेवासा	Sonai	सोनई
१८७	अहमदनगर	नेवासा	Wadala bahiroba	वडाळा बहिरोबा
१८८	अहमदनगर	राहुरी	Rahuri Bk.	राहुरी बु.
१८९	अहमदनगर	राहुरी	Satral	सत्राल
१९०	अहमदनगर	राहुरी	Taharabad	ताहाराबाद
१९१	अहमदनगर	राहुरी	Dewalali Pravara	देवळाली प्रवरा
१९२	अहमदनगर	राहुरी	Takalimiya	टाकळीमिया
१९३	अहमदनगर	राहुरी	Bramhani	ब्राम्हणी
१९४	अहमदनगर	राहुरी	Wambori	वांबोरी
१९५	अहमदनगर	संगमनेर	Sangamner Bk.	संगमनेर बु.
१९६	अहमदनगर	संगमनेर	Dhandarphal Bk.	धांदरफळ बु
१९७	अहमदनगर	संगमनेर	Aashwi Bk.	आश्वी बु
१९८	अहमदनगर	संगमनेर	Shibalapur	शिबलापूर
१९९	अहमदनगर	संगमनेर	Talegaon	तळेगाव
२००	अहमदनगर	संगमनेर	Samanapur	समनापूर
२०१	अहमदनगर	संगमनेर	Ghargaon	घारगाव
२०२	अहमदनगर	संगमनेर	Dolasane	डोलसणे
२०३	अहमदनगर	संगमनेर	Sakur	साकूर
२०४	अहमदनगर	संगमनेर	Pimparane	पिंपराणे
२०५	अहमदनगर	अकोला	Virgaon	विरगाव
२०६	अहमदनगर	अकोला	Samsherpur	समशेरपूर

२०७	अहमदनगर	अकोला	Sakirwadi	साकीरवाडी
२०८	अहमदनगर	अकोला	Rajur	राजूर
२०९	अहमदनगर	अकोला	Shendi	शेंडी
२१०	अहमदनगर	अकोला	Kotul	कोतूळ
२११	अहमदनगर	अकोला	Bramhanwada	ब्राम्हणवाडा
२१२	अहमदनगर	कोपरगाव	Kopargaon	कोपरगाव
२१३	अहमदनगर	कोपरगाव	Rawande	रावंडे
२१४	अहमदनगर	कोपरगाव	Suregaon	सुरेगाव
२१५	अहमदनगर	कोपरगाव	Dahigaon bolka	दहिगाव बोलका
२१६	अहमदनगर	कोपरगाव	Pohegaon	पोहेगाव
२१७	अहमदनगर	राहता	Rahata	राहाता
२१८	अहमदनगर	राहता	Loni	लोणी
२१९	अहमदनगर	राहता	Babhaleshwar	बाभळेश्वर
२२०	अहमदनगर	राहता	Puntamba	पुणतांबा
२२१	अहमदनगर	श्रीरामपूर	Shrirampur	श्रीरामपूर
२२२	अहमदनगर	श्रीरामपूर	Belapur Bk.	बेलापूर
२२३	अहमदनगर	श्रीरामपूर	Undirgaon	उंदीरगाव
२२४	अहमदनगर	श्रीरामपूर	Takalibhan	टाकळीभन
२२५	अहमदनगर	अकोले	Akole	अकोले
२२६	अहमदनगर	राहता	Shirdi	शिर्डी
२२७	उस्मानाबाद	तुळजापूर	Tuljapur	तुळजापूर
२२८	उस्मानाबाद	गेवराई	Salgara	सलगरा
२२९	उस्मानाबाद	गेवराई	Sawargaon	सावरगाव
२३०	उस्मानाबाद	गेवराई	Mangrul	मंगरूळ
२३१	उस्मानाबाद	गेवराई	Itkal	इटकल
२३२	उस्मानाबाद	गेवराई	Hangarga	हंगरगा
२३३	उस्मानाबाद	गेवराई	Naldurg	नळदुर्ग
२३४	उस्मानाबाद	परांडा	Paranda	परांडा
२३५	उस्मानाबाद	परांडा	Aasu	आसू
२३६	उस्मानाबाद	परांडा	Jawala	जावला
२३७	उस्मानाबाद	परांडा	Anala	अनाला
२३८	उस्मानाबाद	परांडा	Sonari	सोनारी
२३९	उस्मानाबाद	भूम	Ambhi	अंभी
२४०	उस्मानाबाद	भूम	Manakeshwar	माणकेश्वर
२४१	उस्मानाबाद	भूम	Bhoom	भूम

२४२	उस्मानाबाद	भूम	Walwad	वालवड
२४३	उस्मानाबाद	भूम	Iet	लेट
२४४	उस्मानाबाद	कळंब	Kalamb	कळंब
२४५	उस्मानाबाद	कळंब	Itkur	इटकूर
२४६	उस्मानाबाद	कळंब	Yermala	येरमाळा
२४७	उस्मानाबाद	कळंब	Moha	मोहा
२४८	उस्मानाबाद	कळंब	Shiradhon	शिरधों
२४९	उस्मानाबाद	कळंब	Govindpur	गोविंदपूर
२५०	उस्मानाबाद	उमरगा	Umaraga	उमरगा
२५१	उस्मानाबाद	उमरगा	Dalimb	डालिंब
२५२	उस्मानाबाद	उमरगा	Narangawadi	नारंगवाडी
२५३	उस्मानाबाद	उमरगा	Mulaj	मुळज
२५४	उस्मानाबाद	उमरगा	Murum	मुरुम
२५५	औरंगाबाद	पैठण	Aadul	अडुळ
२५६	औरंगाबाद	पैठण	Balanagar	बालनगर
२५७	औरंगाबाद	पैठण	Nandar	नांदर
२५८	औरंगाबाद	पैठण	Lohagaon	लोहगाव
२५९	औरंगाबाद	पैठण	Dhorkin	ढोरकीन
२६०	औरंगाबाद	पैठण	Beedkin	बीडकिन
२६१	औरंगाबाद	पैठण	Paithan	पैठण
२६२	औरंगाबाद	पैठण	Pachod	पाचोड
२६३	औरंगाबाद	पैठण	Vihamandava	विहामांडव
२६४	औरंगाबाद	फुलंब्री	Phulambri	फुलंब्री
२६५	औरंगाबाद	फुलंब्री	Aland	आलंड
२६६	औरंगाबाद	फुलंब्री	Phirbavada	पीरबावडा
२६७	औरंगाबाद	फुलंब्री	Wadodabazar	वडोदबाजार
२६८	औरंगाबाद	वैजापूर	Vaijapur	वैजापूर
२६९	औरंगाबाद	वैजापूर	Khandala	खंडाळा
२७०	औरंगाबाद	वैजापूर	Shivur	शिवूर
२७१	औरंगाबाद	वैजापूर	Borsar	बोरसर
२७२	औरंगाबाद	वैजापूर	Loni kh.	लोणी खु.
२७३	औरंगाबाद	वैजापूर	Garaj	गराज
२७४	औरंगाबाद	वैजापूर	Lasurgaon	लासूरगाव
२७५	औरंगाबाद	वैजापूर	Mahalgaon	महालगाव
२७६	औरंगाबाद	वैजापूर	Nagamathan	नागमाथन

२७७	औरंगाबाद	वैजापूर	Ladgaon	लाडगाव
२७८	औरंगाबाद	गंगापूर	Gangapur	गंगापूर
२७९	औरंगाबाद	गंगापूर	Manjari	मांजरी
२८०	औरंगाबाद	गंगापूर	Bhendala	भेंडाळा
२८१	औरंगाबाद	गंगापूर	Shendurwada	शेंदूरवाडा
२८२	औरंगाबाद	गंगापूर	Turkabad	तुर्काबाद
२८३	औरंगाबाद	गंगापूर	Waluj	वाळूज
२८४	औरंगाबाद	गंगापूर	Harsul	हर्सूल
२८५	औरंगाबाद	गंगापूर	Siddhanath W.	सिद्धनाथ प.
२८६	औरंगाबाद	खुल्दाबाद	Verul	वेरूळ
२८७	औरंगाबाद	खुल्दाबाद	Sultanpur	सुलतानपूर
२८८	औरंगाबाद	खुल्दाबाद	Bazar sawangi	बाजार सावंगी
२८९	औरंगाबाद	सिल्लोड	Sillod	सिल्लोड
२९०	औरंगाबाद	सिल्लोड	Nillod	निल्लोड
२९१	औरंगाबाद	सिल्लोड	Bharadi	भराडी
२९२	औरंगाबाद	सिल्लोड	Golegaon	गोळेगाव
२९३	औरंगाबाद	सिल्लोड	Ajinth	अजिंठा
२९४	औरंगाबाद	सिल्लोड	Aamthana	आमठाणा
२९५	औरंगाबाद	सिल्लोड	Borgaon Bazar	बोरगाव बाजार
२९६	औरंगाबाद	कन्नड	Kannad	कन्नड
२९७	औरंगाबाद	कन्नड	Chapaner	चापानेर
२९८	औरंगाबाद	कन्नड	Devgaon Rangari	देवगाव रंगारी
२९९	औरंगाबाद	कन्नड	Chikalthana	चिकलठाणा
३००	औरंगाबाद	कन्नड	Pishor	पिशोर
३०१	औरंगाबाद	कन्नड	Nachanvel	नाचनवेल
३०२	औरंगाबाद	कन्नड	Chincholi limbaji	चिंचोली लिंबाजी
३०३	औरंगाबाद	कन्नड	Karanjkhed	करंजखेड
३०४	औरंगाबाद	पैठण	Pimpalwadi	पिंपळवाडी
३०५	कोल्हापूर	शिरोळ	Shirol	शिरोळ
३०६	कोल्हापूर	शिरोळ	Nrusihawadi	नृसिहवाडी
३०७	कोल्हापूर	शिरोळ	Nandani	नंदनी
३०८	कोल्हापूर	शिरोळ	Jayshingpur	जयशिंगपूर
३०९	कोल्हापूर	शिरोळ	Shirdhon	शिरधों
३१०	कोल्हापूर	शिरोळ	Kurundwad	कुरुंदवाड
३११	कोल्हापूर	शिरोळ	Dattawad	दत्तवाड

३१२	कोल्हापूर	पन्हाळा	Kodoli	कोडोली
३१३	कोल्हापूर	करवीर	Karvir	करवीर
३१४	कोल्हापूर	करवीर	Kasaba Bawada	कसाबा बावडा
३१५	कोल्हापूर	करवीर	Nigave Bk.	निगवे बु.
३१६	कोल्हापूर	करवीर	Mudshingi	मुडशिंगी
३१७	कोल्हापूर	करवीर	Ispurli	इस्पुर्ली
३१८	कोल्हापूर	करवीर	Kaneri	कणेरी
३१९	कोल्हापूर	कागल	Kagal	कागल
३२०	कोल्हापूर	कागल	Kenawade	केनवडे
३२१	कोल्हापूर	कागल	Kapashi	कापशी
३२२	कोल्हापूर	कागल	Khadakewad	खडकेवाड
३२३	कोल्हापूर	कागल	Murgud	मुरगूड
३२४	कोल्हापूर	चंदगड	Kowad	कोवाड
३२५	कोल्हापूर	कागल	Shidhanerli	शिध्दानेर्ली
३२६	चंद्रपूर	भद्रावती	Chandankheda	चंदनखेडा
३२७	चंद्रपूर	भद्रावती	Mudholi	मुधोळी
३२८	जळगांव	जळगाव	Asoda	असोडा
३२९	जळगांव	जळगाव	Nasirabad	नसीराबाद
३३०	जळगांव	जळगाव	Mhasavad	म्हसावद
३३१	जळगांव	जळगाव	Bhokar	भोकर
३३२	जळगांव	भुसावळ	Bhusawal	भुसावळ
३३३	जळगांव	भुसावळ	Varangaon	वरणगाव
३३४	जळगांव	भुसावळ	Kurhe	कुरहे
३३५	जळगांव	भुसावळ	Pimpalgaon kh.	पिंपळगाव खु.
३३६	जळगांव	यावल	Faijpur	फैजपूर
३३७	जळगांव	यावल	Kingaon Bk	किनगाव बु.
३३८	जळगांव	यावल	Bhalod	भालोद
३३९	जळगांव	यावल	Sakali	साकळी
३४०	जळगांव	यावल	Bamnod	बामनोड
३४१	जळगांव	रावेर	Khirdi Bk	खिर्डी बु.
३४२	जळगांव	रावेर	Nimbhora Bk	निंभोरा बु.
३४३	जळगांव	मुक्ताईनगर	Muktainagar	मुक्ताईनगर
३४४	जळगांव	मुक्ताईनगर	Anturli	अंतुर्ली
३४५	जळगांव	मुक्ताईनगर	Ghodasgaon	घोडसगाव
३४६	जळगांव	बोदवड	Bodwad	बोदवड

३४७	जळगांव	बोदवड	Karanji	करंजी
३४८	जळगांव	अमळनेर	Amalner	अमळनेर
३४९	जळगांव	अमळनेर	Shirud	शिरूड
३५०	जळगांव	अमळनेर	Patonda	पातोंडा
३५१	जळगांव	अमळनेर	Marwad	मारवाड
३५२	जळगांव	अमळनेर	Nagaon	नागाव
३५३	जळगांव	अमळनेर	Amalgaon	अमळगाव
३५४	जळगांव	अमळनेर	Bharwas	भारवास
३५५	जळगांव	अमळनेर	Wawade	वावडे
३५६	जळगांव	एरंडोल	Erandol	एरंडोल
३५७	जळगांव	एरंडोल	Ringangaon	रिंगणगाव
३५८	जळगांव	एरंडोल	Kasoda	कासोदा
३५९	जळगांव	एरंडोल	Utrangruha	उत्रंगरुहा
३६०	जळगांव	पारोळा	Shelave	शेलावे
३६१	जळगांव	पारोळा	Chorwad	चोरवड
३६२	जळगांव	पारोळा	Bhadarpur	भदरपूर
३६३	जळगांव	धरणगांव	Dharangaon	धरणगाव
३६४	जळगांव	धरणगांव	Salwa	सलवा
३६५	जळगांव	धरणगांव	Paladhi	पालधी
३६६	जळगांव	धरणगांव	Pimpri	पिंपरी
३६७	जळगांव	धरणगांव	Sonwad	सोनवड
३६८	जळगांव	धरणगांव	Chandsar	चांदसर
३६९	जळगांव	चोपडा	Dhanora (Pra)	धानोरा (प्रा)
३७०	जळगांव	चोपडा	Adawad	अडावद
३७१	जळगांव	चोपडा	Gorgawale	गोरगावले
३७२	जळगांव	चोपडा	Chopda	चोपडा
३७३	जळगांव	चोपडा	Chahardi	चहार्डी
३७४	जळगांव	चोपडा	Lasur	लासूर
३७५	जळगांव	चोपडा	Hated Bk	हातेड बु.
३७६	जळगांव	पाचोरा	Pachora	पाचोरा
३७७	जळगांव	पाचोरा	Nagardeola	नगरदेवळा
३७८	जळगांव	पाचोरा	Galan Bk.	गाळण बु.
३७९	जळगांव	पाचोरा	Kurhad Bk.	कुऱ्हाड बी.
३८०	जळगांव	पाचोरा	Pimpalgaon Bk.	पिंपळगाव बु.
३८१	जळगांव	पाचोरा	Varkhedhi Bk.	वरखेडी बु.

३८२	जळगांव	जामनेर	Jamner	जामनेर
३८३	जळगांव	जामनेर	Neri Bk.	नेरी बु.
३८४	जळगांव	जामनेर	Wakadi	वाकडी
३८५	जळगांव	जामनेर	Maldabhadi	मालदाभाडी
३८६	जळगांव	जामनेर	Shendurni	शेंदुर्णी
३८७	जळगांव	जामनेर	Pahur	पहूर
३८८	जळगांव	जामनेर	Tondapur	तोंडापूर
३८९	जळगांव	भडगाव	Bhadgaon	भडगाव
३९०	जळगांव	भडगाव	Kajgaon	कजगाव
३९१	जळगांव	भडगाव	Aamdade	आमदाडे
३९२	जळगांव	भडगाव	Kolgaon	कोळगाव
३९३	जळगांव	जळगाव	Jalgaon City	जळगाव शहर
३९४	जळगांव	जळगाव	Pimprala	पिंप्राळा
३९५	जळगांव	यावळ	Yawal	यावल
३९६	जळगांव	रावेर	Savada	सावदा
३९७	जळगांव	रावेर	Ainpur	ऐनपूर
३९८	जळगांव	बोधवड	Nadgaon	नडगाव
३९९	जळगांव	पाचोरा	Nandra	नांदरा
४००	जालना	जाफ्राबाद	Jafrabad	जाफ्राबाद
४०१	जालना	जाफ्राबाद	Mahora	माहोरा
४०२	जालना	जाफ्राबाद	Kumbharzari	कुंभारझरी
४०३	जालना	जाफ्राबाद	Tembhurni	टेंभुर्णी
४०४	जालना	जाफ्राबाद	Warud (Bk)	वरुड (बु.)
४०५	जालना	घनसावंगी	Ghansawangi	घनसावंगी
४०६	जालना	घनसावंगी	Ra. Uncheगाव	रा. उंचेगाव
४०७	जालना	घनसावंगी	Tirthapuri	तीर्थपुरी
४०८	जालना	घनसावंगी	Ku.pimpalgaon	कु.पिंपळगाव
४०९	जालना	घनसावंगी	Antarwali tembhi	अंतरवली टेंभी
४१०	जालना	घनसावंगी	Ranjani	रंजनी
४११	जालना	घनसावंगी	Jamsamartha	जांबसमर्थ
४१२	जालना	परतूर	Partur	परतूर
४१३	जालना	परतूर	Watur	वाटूर
४१४	जालना	परतूर	Aashti	आष्टी
४१५	जालना	परतूर	Shrishti	सृष्टी
४१६	जालना	परतूर	Satona	सातोना

४१७	धुळे	धुळे	Dhule (City)	धुळे (शहर)
४१८	धुळे	धुळे	Arvi	आर्वी
४१९	धुळे	धुळे	Songir	सोनगीर
४२०	धुळे	धुळे	Nagaon BK	नागाव बु.
४२१	धुळे	धुळे	Phagane	फगणे
४२२	धुळे	धुळे	Mukati	मुकाती
४२३	धुळे	धुळे	Dhule (Rural)	धुळे (ग्रामीण)
४२४	धुळे	धुळे	Kusumba	कुसुंबा
४२५	धुळे	धुळे	Ner (M)	नेर (म)
४२६	धुळे	धुळे	Lamkani	लमकानी
४२७	धुळे	साक्री	Mhasadi (Pra)	म्हसडी (प्रा)
४२८	धुळे	साक्री	Dusane	दुसाने
४२९	धुळे	साक्री	Nijampur	निजामपूर
४३०	धुळे	साक्री	Bramhanwel	ब्राम्हणवेल
४३१	धुळे	साक्री	Pimpalner	पिंपळनेर
४३२	धुळे	साक्री	Umarpatta	उमरपट्टा
४३३	धुळे	साक्री	Dahivel	दहिवेल
४३४	धुळे	शिरपूर	Shirpur	शिरपूर
४३५	धुळे	शिरपूर	Boradi	बोराडी
४३६	धुळे	शिरपूर	Arthe	अर्थ
४३७	धुळे	शिरपूर	Jawkhede	जावखेडे
४३८	धुळे	शिरपूर	Holnanthe	होलान्थे
४३९	धुळे	शिरपूर	Thalner	थाळनेर
४४०	धुळे	शिरपूर	Sangavi	सांगवी
४४१	धुळे	धुळे	Shirud	शिरूड
४४२	धुळे	धुळे	Borkund	बोरकुंड
४४३	धुळे	साक्री	Sakari	साक्री
४४४	धुळे	साक्री	Kasare	कासारे
४४५	नंदुरबार	नवापूर	Khandbara	खांडबारा
४४६	नंदुरबार	शहादा	Sarangkheda	सारंगखेडा
४४७	नंदुरबार	शहादा	Wadali	वडाळी
४४८	नंदुरबार	शहादा	Mandana	मंदाना
४४९	नंदुरबार	शहादा	Aslod	असलोड
४५०	नंदुरबार	शहादा	Shahada	शहादा
४५१	नंदुरबार	शहादा	Mohide (T)	मोहिदे (त)

४५२	नंदुरबार	शहादा	Kalsadi	कलसाडी
४५३	नंदुरबार	शहादा	Prakasha	प्रकाशा
४५४	नंदुरबार	शहादा	Bramhanpuri	ब्राम्हणपुरी
४५५	नंदुरबार	शहादा	Mhasawad	म्हसावद
४५६	नंदुरबार	तळोदा	Borad	बोराड
४५७	नंदुरबार	तळोदा	Somawal Bk	सोमवाल बु.
४५८	नंदुरबार	नवापूर	Visarwadi	विसरवाडी
४५९	नांदेड	हदगाव	Nivgha	निवघा
४६०	नांदेड	हदगाव	Pimparkhed	पिंपरखेड
४६१	नांदेड	नांदेड	Wajirabad	वजिराबाद
४६२	नांदेड	नांदेड	Tuppa	तुप्पा
४६३	नांदेड	नांदेड	Wasarani	वासरानी
४६४	नांदेड	नांदेड	Vishnupuri	विष्णुपुरी
४६५	नांदेड	नांदेड	Taroda Bk.	तरोडा बु.
४६६	नांदेड	हिमायतनगर	Sarsam	सरसम
४६७	नांदेड	नायगाव (खैरगांव)	Kuntur	कुंटूर
४६८	नांदेड	नायगाव (खैरगांव)	Naygaon	नायगाव
४६९	नांदेड	कंधार	Kandhar	कंधार
४७०	नांदेड	कंधार	Kurula	कुरुला
४७१	नांदेड	कंधार	Fulwal	फुलवल
४७२	नांदेड	कंधार	Pethwadaj	पेठवडज
४७३	नांदेड	कंधार	Osmanagar	उस्माननगर
४७४	नांदेड	कंधार	Barul	बारुल
४७५	नांदेड	मुखेड	Mukhed	मुखेड
४७६	नांदेड	मुखेड	Jamb Bk.	जांब बु.
४७७	नांदेड	मुखेड	Mukramabad	मुक्रमाबाद
४७८	नांदेड	लोहा	Kapasi Bk.	कापसी बु.
४७९	नांदेड	लोहा	Kalamabar	कलंबर
४८०	नांदेड	देगलूर	Hanegaon	हणेगाव
४८१	नांदेड	लोहा	Sonkhed	सोनखेड
४८२	नांदेड	हिमायतनगर	Javalgaon	जवळगाव
४८३	नांदेड	नायगाव (खैरगांव)	Barbada	बारबडा
४८४	नागपूर	सावनेर	Kelvad	केळवड
४८५	नागपूर	गेवराई	Khapa	खापा
४८६	नागपूर	मौदा	Nimkheda	निमखेडा

४८७	नागपूर	उमरेड	Sirsi	सिरसी
४८८	नागपूर	नारखेड	Mendhla	मेंधला
४८९	नागपूर	सावनेर	Savner	सावनेर
४९०	नागपूर	सावनेर	Patansawangi	पाटणसावंगी
४९१	नागपूर	रामटेक	Deolapar	देवळापार
४९२	नागपूर	मौदा	Khat	खाट
४९३	नागपूर	काटोळ	Yenwa	येनवा
४९४	नागपूर	कळमेश्वर	Mohpa	मोहपा
४९५	नाशिक	नाशिक	Nasik	नाशिक
४९६	नाशिक	नाशिक	Deolali	देवळाली
४९७	नाशिक	नाशिक	Satpur	सातपूर
४९८	नाशिक	नाशिक	Girnare	गिरनारे
४९९	नाशिक	नाशिक	Shinde	शिंदे
५००	नाशिक	नाशिक	Madsangavi	माडसांगवी
५०१	नाशिक	नाशिक	Makhmalabad	मखमलाबाद
५०२	नाशिक	नाशिक	Pathardi	पाथर्डी
५०३	नाशिक	दिंडोरी	Dindori	दिंडोरी
५०४	नाशिक	दिंडोरी	Mohadi	मोहाडी
५०५	नाशिक	दिंडोरी	Warkheda	वरखेडा
५०६	नाशिक	निफाड	Niphad	निफाड
५०७	नाशिक	निफाड	Pimpalgaon Bk.	पिंपळगाव बु.
५०८	नाशिक	निफाड	Ranwad	रानवड
५०९	नाशिक	निफाड	Lasalgaon	लासलगाव
५१०	नाशिक	निफाड	Chandori	चांदोरी
५११	नाशिक	निफाड	Deogaon	देवगाव
५१२	नाशिक	निफाड	Saykheda	सायखेडा
५१३	नाशिक	निफाड	Ozar	ओझर
५१४	नाशिक	निफाड	Nandur (M)	नांदूर (म)
५१५	नाशिक	चांदवड	Chandwad	चांदवड
५१६	नाशिक	चांदवड	Raipur	रायपूर
५१७	नाशिक	चांदवड	Dighwad	दिघवड
५१८	नाशिक	चांदवड	Dugaon	दुगाव
५१९	नाशिक	चांदवड	Wadner bhairav	वडनेर भैरव
५२०	नाशिक	चांदवड	Wadali Bhoyi	वडाळी भोई
५२१	नाशिक	नांदगाव	Nandgaon	नांदगाव

५२२	नाशिक	गेवराई	Manmad	मनमाड
५२३	नाशिक	गेवराई	Wehelgaon	वेहेळगाव
५२४	नाशिक	गेवराई	Jategaon	जातेगाव
५२५	नाशिक	गेवराई	Hisawal Bk.	हिसावळ बु.
५२६	नाशिक	कळवण	Kalwan	कळवण
५२७	नाशिक	कळवण	Navibej	नवीबेज
५२८	नाशिक	कळवण	Mokbhangi	मोकभंगी
५२९	नाशिक	कळवण	Kanashi	कनाशी
५३०	नाशिक	बागलाण	Baglan	बागलाण
५३१	नाशिक	बागलाण	Brahmangaon	ब्राह्मणगाव
५३२	नाशिक	बागलाण	Nampur	नामपूर
५३३	नाशिक	बागलाण	Jaikheda	जायखेडा
५३४	नाशिक	बागलाण	Virgaon	विरगाव
५३५	नाशिक	बागलाण	Dangsaudane	डांगसौदाणे
५३६	नाशिक	बागलाण	Mulher	मुल्हेर
५३७	नाशिक	बागलाण	Taharabad	ताहाराबाद
५३८	नाशिक	देवळा	Devala	देवळा
५३९	नाशिक	देवळा	Lohner	लोहनर
५४०	नाशिक	देवळा	Umrane	उमराणे
५४१	नाशिक	कळवण	Abhona	अभोना
५४२	परभणी	परभणी	Pedgaon	पेडगाव
५४३	परभणी	परभणी	Jamb	जांब
५४४	परभणी	परभणी	Zari	जरी
५४५	परभणी	परभणी	Singnapur	सिंगनापूर
५४६	परभणी	परभणी	Daithana	दैठणा
५४७	परभणी	परभणी	Pingali	पिंगळी
५४८	परभणी	पुर्णा	Tadakalas	तडकलस
५४९	परभणी	पुर्णा	Limala	लिमाला
५५०	परभणी	पुर्णा	Kanteshwar	कांतेश्वर
५५१	परभणी	पुर्णा	Chudawa	चुडावा
५५२	परभणी	पालम	Palam	पालम
५५३	परभणी	पालम	Chatori	चाटोरी
५५४	परभणी	पालम	Banwas	बनवास
५५५	परभणी	गंगाखेड	Gangakhed	गंगाखेड
५५६	परभणी	गंगाखेड	Mahatpuri	महतपुरी

५५७	परभणी	गंगाखेड	Makhani	माखणी
५५८	परभणी	गंगाखेड	Rani Sawargaon	राणी सावरगाव
५५९	परभणी	सोनपेठ	Sonpeth	सोनपेठ
५६०	परभणी	सोनपेठ	Awalgaon	आवलगाव
५६१	परभणी	पाथरी	Pathri	पाथरी
५६२	परभणी	पाथरी	Babalgaon	बाबलगाव
५६३	परभणी	पाथरी	Hadgaon	हदगाव
५६४	परभणी	मानवत	Manwat	मानवत
५६५	परभणी	मानवत	Kekarjawala	केकरजावाला
५६६	परभणी	मानवत	Kolha	कोल्हा
५६७	परभणी	सेलू	Selu	सेलू
५६८	परभणी	सेलू	Deulgaon Gat	देऊळगाव गट
५६९	परभणी	सेलू	Walur	वालूर
५७०	परभणी	सेलू	Kupta	कुप्ता
५७१	परभणी	सेलू	Chikalthana	चिकलठाणा
५७२	परभणी	जितूर	Jintur	जितूर
५७३	परभणी	जितूर	Sangawi Mha.	सांगवी म्हा.
५७४	परभणी	जितूर	Bamani	बामणी
५७५	परभणी	जितूर	Bori	बोरी
५७६	परभणी	जितूर	Adgaon	आडगाव
५७७	परभणी	जितूर	Charthana	चारठाणा
५७८	परभणी	परभणी	Parbhani	परभणी
५७९	परभणी	परभणी	Parbhani Rural	परभणी ग्रामीण
५८०	परभणी	पुर्णा	Purna	पुर्णा
५८१	पुणे	हवेली	Kothrud	कोथरुड
५८२	पुणे	हवेली	Khadkwasla	खडकवासला
५८३	पुणे	हवेली	Theur	थेऊर
५८४	पुणे	हवेली	Urulikanchan	उरळीकांचन
५८५	पुणे	हवेली	Khed shivapur	खेड शिवापूर
५८६	पुणे	हवेली	Bhosari	भोसरी
५८७	पुणे	हवेली	Chinchwad	चिंचवड
५८८	पुणे	हवेली	Kalas	कलस
५८९	पुणे	हवेली	Hadapsar	हडपसर
५९०	पुणे	हवेली	Wagholi	वाघोली
५९१	पुणे	पुणे	Pune	पुणे

५९२	पुणे	जुन्नर	Junnar	जुन्नर
५९३	पुणे	जुन्नर	Narayangaon	नारायणगाव
५९४	पुणे	जुन्नर	Wadgaon anand	वडगाव आनंद
५९५	पुणे	जुन्नर	Nimulgaon sawa	निमुलगाव साव
५९६	पुणे	जुन्नर	Belha	बेल्हा
५९७	पुणे	जुन्नर	Otur	ओतूर
५९८	पुणे	खेड	Rajgurunagar	राजगुरुनगर
५९९	पुणे	खेड	Palet	पाईट
६००	पुणे	खेड	Chakan	चाकण
६०१	पुणे	खेड	Alandi	आळंदी
६०२	पुणे	खेड	Pimpalgaon t.Khed	पिंपळगाव ता. खेड
६०३	पुणे	खेड	Kanhersar	कन्हेरसर
६०४	पुणे	खेड	Kadus	कडूस
६०५	पुणे	आंबेगाव	Ghodegaon	घोडेगाव
६०६	पुणे	आंबेगाव	Kalmb	कळंब
६०७	पुणे	आंबेगाव	Pargaon	पारगाव
६०८	पुणे	आंबेगाव	Manchar	मंचर
६०९	पुणे	भोर	Kikwi	किकवी
६१०	पुणे	भोर	Welu	वेलू
६११	पुणे	भोर	Sangamner	संगमनेर
६१२	पुणे	जुन्नर	Aaptale	आपटाले
६१३	पुणे	खेड	Wada	वाडा
६१४	पुणे	भोर	Bhor	भोर
६१५	पुणे	मावळ	Talegaon Dabhade	तळेगाव दाभाडे
६१६	बीड	बीड	Pali	पाली
६१७	बीड	बीड	Mhalasjawala	म्हाळसजवळा
६१८	बीड	बीड	Nalawandi	नाळवंडी
६१९	बीड	बीड	Rajuri (N)	राजुरी (न)
६२०	बीड	बीड	Pimpalner	पिंपळनेर
६२१	बीड	बीड	Pendgaon	पेंडगाव
६२२	बीड	बीड	Manjarsumbha	मांजरसुंबा
६२३	बीड	बीड	Chausala	चौसाळा
६२४	बीड	बीड	Neknur	नेकनूर
६२५	बीड	बीड	Limbaganesh	लिंबागणेश
६२६	बीड	पातोदा	Patoda	पातोदा

६२७	बीड	पातोदा	Daskhed	दासखेड
६२८	बीड	पातोदा	Therla	थेरला
६२९	बीड	पातोदा	Amalner	अमळनेर
६३०	बीड	आष्टी	Aashti	आष्टी
६३१	बीड	आष्टी	Kada	कडा
६३२	बीड	आष्टी	Takalsingh	टाकळसिंग
६३३	बीड	आष्टी	Dawalawadgaon	दवळवडगाव
६३४	बीड	आष्टी	Dhamangaon	धामणगाव
६३५	बीड	आष्टी	Dhanora	धानोरा
६३६	बीड	आष्टी	Pimpala	पिंपळा
६३७	बीड	शिरूर कासार	Shirur kasar	शिरूर कासार
६३८	बीड	शिरूर कासार	Raymoh	रायमोह
६३९	बीड	शिरूर कासार	Tintarwani	तितरवणी
६४०	बीड	गेवराई	Georai	गेवराई
६४१	बीड	गेवराई	Madalmohi	मादळमोही
६४२	बीड	गेवराई	Jategaon	जातेगाव
६४३	बीड	गेवराई	Pachegaon	पाचेगाव
६४४	बीड	गेवराई	Dhondrai	धोंडराई
६४५	बीड	गेवराई	Umapur	उमापूर
६४६	बीड	गेवराई	Chakalamba	चकलंबा
६४७	बीड	गेवराई	Sirasdevi	सिरसदेवी
६४८	बीड	गेवराई	Rewaki	रेवकी
६४९	बीड	गेवराई	Talwada	तलवाडा
६५०	बीड	माजलगाव	Majalgaon	माजलगाव
६५१	बीड	माजलगाव	Gangamasala	गंगामसला
६५२	बीड	माजलगाव	Kittiadgaon	किट्टीआडगाव
६५३	बीड	माजलगाव	Talkhed	तालखेड
६५४	बीड	माजलगाव	Nitrud	नायट्रुड
६५५	बीड	माजलगाव	Didrud	दिद्रुड
६५६	बीड	केज	Kej	केज
६५७	बीड	केज	Usuf wadgaon	ईसूफ वडगाव
६५८	बीड	केज	Hnumant pimpri	हनुमंत पिंपरी
६५९	बीड	केज	Hol	होल
६६०	बीड	केज	Wida	विडा
६६१	बीड	केज	Bansarola	बनसारोळा

६६२	बीड	परळी	Parli	परळी
६६३	बीड	परळी	Dharmapuri	धर्मपुरी
६६४	बीड	परळी	Nagapur	नागापूर
६६५	बीड	परळी	Sirsala	सिरसाळा
६६६	बीड	परळी	Pimpalgaon gade	पिंपळगाव गाडे
६६७	बीड	बीड	Beed	बीड
६६८	बीड	केज	Nandurghat	नांदुरघाट
६६९	बुलडाणा	चिखली	Amadapur	अमदापूर
६७०	बुलडाणा	चिखली	Undri	उंद्री
६७१	बुलडाणा	चिखली	Eklara	एकलारा
६७२	बुलडाणा	चिखली	Kolara	कोलारा
६७३	बुलडाणा	चिखली	Mera Kh.	मेरा खु.
६७४	बुलडाणा	चिखली	Ghodap	घोडप
६७५	बुलडाणा	चिखली	Peth	पेट
६७६	बुलडाणा	चिखली	Shelgaon Atol	शेलगाव अटोल
६७७	बुलडाणा	चिखली	Chandai	चांदई
६७८	बुलडाणा	देऊळगाव	Deulgaon R.	देऊळगाव आर.
६७९	बुलडाणा	देऊळगाव	Deulgaon M.	देऊळगाव म.
६८०	बुलडाणा	देऊळगाव	Tuljapur	तुळजापूर
६८१	बुलडाणा	देऊळगाव	Mehuna Raja	मेहुणा राजा
६८२	बुलडाणा	देऊळगाव	Andera	अंदेरा
६८३	बुलडाणा	मेहकर	Mehkar	मेहकर
६८४	बुलडाणा	मेहकर	Janephal	जानेफळ
६८५	बुलडाणा	मेहकर	Hiwara Ashram	हिवरा आश्रम
६८६	बुलडाणा	मेहकर	Dongaon	डोणगाव
६८७	बुलडाणा	मेहकर	Deulgaon Mali	देऊळगाव माळी
६८८	बुलडाणा	मेहकर	Warwand	वरवंड
६८९	बुलडाणा	मेहकर	Loni Gawali	लोणी गवळी
६९०	बुलडाणा	मेहकर	Anjani Bk.	अंजनी बु.
६९१	बुलडाणा	मेहकर	Naygaon Dattapur	नायगाव दत्तापूर
६९२	बुलडाणा	शिंदखेड राजा	Shindkhed R.	शिंदखेड राजा
६९३	बुलडाणा	शिंदखेड राजा	Kingaon Raja	किनगाव राजा
६९४	बुलडाणा	शिंदखेड राजा	Malkapur Panga	मलकापूर पांगा
६९५	बुलडाणा	शिंदखेड राजा	Dusarbeed	दुसरबीड
६९६	बुलडाणा	शिंदखेड राजा	Sonoshi	सोनोशी

६९७	बुलडाणा	शिंदखेड राजा	Shendurjan	शेंदुरजन
६९८	बुलडाणा	शिंदखेड राजा	Sa. Kherda	सा. खेर्डा
६९९	बुलडाणा	मलकापूर	Jambhul Dhaba	जांभूळ धाबा
७००	बुलडाणा	मोताळा	Motala	मोताळा
७०१	बुलडाणा	मोताळा	Borakhedi	बोराखेडी
७०२	बुलडाणा	मोताळा	Dhamangaon Bade	धामणगाव बडे
७०३	बुलडाणा	मोताळा	Pimpri Gawali	पिंपरी गवळी
७०४	बुलडाणा	मोताळा	Rohinkhed	रोहिणखेड
७०५	बुलडाणा	मोताळा	Pimpalgaon Devi	पिंपळगाव देवी
७०६	बुलडाणा	मोताळा	Shelapur Bk.	शेलापूर बु.
७०७	बुलडाणा	नांदुरा	Nandura	नांदुरा
७०८	बुलडाणा	नांदुरा	Wadner	वडनेर
७०९	बुलडाणा	नांदुरा	Shemba	शेंबा
७१०	बुलडाणा	नांदुरा	Nimgaon	निमगाव
७११	बुलडाणा	नांदुरा	Chandurbiswa	चांदुरबिस्वा
७१२	बुलडाणा	नांदुरा	Mhalungi	म्हाळुंगी
७१३	बुलडाणा	खामगाव	Khamgaon	खामगाव
७१४	बुलडाणा	खामगाव	Pi. Raja	पाई. राजा
७१५	बुलडाणा	खामगाव	Lakhanwada	लखनवाडा
७१६	बुलडाणा	खामगाव	Hiwkhed	हिवखेड
७१७	बुलडाणा	खामगाव	Kalegaon	काळेगाव
७१८	बुलडाणा	खामगाव	Aawar	आवर
७१९	बुलडाणा	खामगाव	Atali	अटाली
७२०	बुलडाणा	खामगाव	Palashi Bk	पळशी बु.
७२१	बुलडाणा	खामगाव	Adgaon	आडगाव
७२२	बुलडाणा	खामगाव	Wazar	वाझर
७२३	बुलडाणा	खामगाव	Parkhed	पार्केड
७२४	बुलडाणा	शेगाव	Matargaon	माटरगाव
७२५	बुलडाणा	शेगाव	Jalamb	जलंब
७२६	बुलडाणा	शेगाव	Jawala Bk.	जावला बु.
७२७	बुलडाणा	शेगाव	Manasgaon	मानसगाव
७२८	बुलडाणा	जळगाव जामोद	Jamod	जामोद
७२९	बुलडाणा	जळगाव जामोद	Pi. Kale	पाई. काळे
७३०	बुलडाणा	जळगाव जामोद	Wadshingi	वडशिंंगी
७३१	बुलडाणा	जळगाव जामोद	Asalgaon	आसलगाव

७३२	बुलडाणा	संग्रामपूर	Sangrampur	संग्रामपूर
७३३	बुलडाणा	संग्रामपूर	Sonala	सोनाळा
७३४	बुलडाणा	संग्रामपूर	Bawanbir	बावनबीर
७३५	बुलडाणा	संग्रामपूर	Paturda	पातुर्डा
७३६	बुलडाणा	संग्रामपूर	Kauthal	कौथल
७३७	बुलडाणा	चिखली	Chikhali	चिखली
७३८	बुलडाणा	चिखली	Hatani	हातानी
७३९	बुलडाणा	मलकापूर	Datala	दाताळा
७४०	बुलडाणा	मलकापूर	Dharangaon	धरणगाव
७४१	बुलडाणा	जळगाव जामोद	Jalgaon	जळगाव
७४२	भंडारा	लाखणी	Pimpalgaon	पिंपळगाव
७४३	यवतमाळ	राळेगाव	Zadgaon	झाडगाव
७४४	यवतमाळ	दारव्हा	Darvha	दारव्हा
७४५	यवतमाळ	दारव्हा	Chikhali	चिखली
७४६	यवतमाळ	दारव्हा	Bori Kh.	बोरी खु.
७४७	यवतमाळ	नेर	Shirajgaon	शिराजगाव
७४८	यवतमाळ	नेर	Mozar	मोझर
७४९	यवतमाळ	पुसद	Bramhangaon	ब्राम्हणगाव
७५०	यवतमाळ	पुसद	Warud	वरुड
७५१	यवतमाळ	बाभळगाव	Veni	वेणी
७५२	यवतमाळ	दारव्हा	Mangkinhi	मांगकिन्ही
७५३	यवतमाळ	बाभूळगाव	Gharphal	घरफल
७५४	यवतमाळ	बाभूळगाव	Pahur	पहूर
७५५	यवतमाळ	पुसद	Khandala	खंडाळा
७५६	यवतमाळ	उमरखेड	Bitargaon Bk.	बीटरगाव बु.
७५७	यवतमाळ	लोहा	Loha	लोहा
७५८	यवतमाळ	पुसद	Gaul Kh.	गउळ खु.
७५९	यवतमाळ	पुसद	Shembal Pimpri	शेंबळ पिंपरी
७६०	लातूर	लातूर	Latur	लातूर
७६१	लातूर	लातूर	Babhalgaon	बाभळगाव
७६२	लातूर	लातूर	Harangul Bk.	हरंगुल बु.
७६३	लातूर	लातूर	Kasarkheda	कासारखेडा
७६४	लातूर	लातूर	Murud	मुरुड
७६५	लातूर	लातूर	Gategaon	जातेगाव
७६६	लातूर	लातूर	Tandulaja	तांदुळजा

७६७	लातूर	लातूर	Chincholi Bk.	चिंचोली बु.
७६८	लातूर	औसा	Ausa	औसा
७६९	लातूर	औसा	Lamajana	लामाजना
७७०	लातूर	औसा	Matola	माटोला
७७१	लातूर	औसा	Bhada	भादा
७७२	लातूर	औसा	Belkund	बेलकुंड
७७३	लातूर	औसा	Kini Thot	किनी थोट
७७४	लातूर	औसा	Killari	किल्लारी
७७५	लातूर	निलंगा	Nilanga	निलंगा
७७६	लातूर	निलंगा	Panchincholi	पंचंचोली
७७७	लातूर	निलंगा	Nitur	नितुर
७७८	लातूर	निलंगा	Aurad Shahajani	औरद शहाजानी
७७९	लातूर	निलंगा	Kasarbalkunda	कासारबलकुंडा
७८०	लातूर	निलंगा	Ambulaga Bk.	अंबुलगा बु.
७८१	लातूर	निलंगा	Madansuri	मदनसुरी
७८२	लातूर	निलंगा	Kasarshirsi	कासारशिरसी
७८३	लातूर	श्री.अनंतपाल	Shi. Anantapal	शि. अनंतपाल
७८४	लातूर	श्री.अनंतपाल	Sakol	साकोळ
७८५	लातूर	श्री.अनंतपाल	Hisamabad	हिसमाबाद
७८६	लातूर	उदगीर	Wadhavna	वधवना
७८७	लातूर	उदगीर	Nalgir	नलगीर
७८८	लातूर	उदगीर	Her	तिची
७८९	लातूर	उदगीर	Devarjan	देवर्जन
७९०	लातूर	जळकोट	Jalkot	जळकोट
७९१	लातूर	जळकोट	Ghonasi	घोणासी
७९२	लातूर	देवणी	Dewani	दिवाणी
७९३	लातूर	देवणी	Walandi	वलांडी
७९४	लातूर	चाकूर	Chakur	चाकूर
७९५	लातूर	चाकूर	Nalegaon	नालेगाव
७९६	लातूर	चाकूर	Wadval	वडवळ
७९७	लातूर	चाकूर	Shelgaon	शेलगाव
७९८	लातूर	चाकूर	Zari Bk.	जरी बु.
७९९	लातूर	अहमदपूर	Ahemadpur	अहमदपूर
८००	लातूर	अहमदपूर	Khandali	खंडाळी
८०१	लातूर	अहमदपूर	Kingaon	किनगाव

८०२	लातूर	अहमदपूर	Andhori	अंधोरी
८०३	लातूर	अहमदपूर	Shi. Tajband	शि. ताजबंद
८०४	लातूर	अहमदपूर	Hadolati	हाडोलाती
८०५	लातूर	उदगीर	Udgir	उदगीर
८०६	वर्धा	आर्वी	Aarvi	आर्वी
८०७	वर्धा	आर्वी	Wathoda	वाठोडा
८०८	वर्धा	आर्वी	Virul	विरुल
८०९	वर्धा	आष्टी	Aashti	आष्टी
८१०	वर्धा	कारंजा	Karanja	कारंजा
८११	वर्धा	देवळी	Vijaygopal	विजयगोपाळ
८१२	वर्धा	आष्टी	Talegaon	तळेगाव
८१३	वर्धा	आष्टी	Sahur	साहूर
८१४	वर्धा	कारंजा	Thanegaon	ठाणेगाव
८१५	वर्धा	समुद्रपूर	Samudrapur	समुद्रपूर
८१६	वर्धा	समुद्रपूर	Jam	जाम
८१७	वर्धा	सेलू	Sindi	सिंधी
८१८	वाशिम	वाशिम	Washim	वाशिम
८१९	वाशिम	वाशिम	Pardi Takmor	पार्डी टकमोर
८२०	वाशिम	वाशिम	Ansing	अनसिंग
८२१	वाशिम	वाशिम	Rajgaon	राजगाव
८२२	वाशिम	वाशिम	Nagthana	नागठाणा
८२३	वाशिम	वाशिम	Warla	वारला
८२४	वाशिम	वाशिम	Kekatumara	केकतुम्हारा
८२५	वाशिम	वाशिम	Kondhala Zambare	कोंढाळा झांबरे
८२६	वाशिम	वाशिम	Pardi Aasara	पार्डी आसरा
८२७	वाशिम	रीसोड	Risod	रिसोड
८२८	वाशिम	रीसोड	Bhar Jahangir	भर जहांगीर
८२९	वाशिम	रीसोड	Mop	मोप
८३०	वाशिम	रीसोड	Wakad	वाकड
८३१	वाशिम	रीसोड	Gowardhan	गोवर्धन
८३२	वाशिम	रीसोड	Rithad	रिठाड
८३३	वाशिम	रीसोड	Kawatha Kh.	कवठा खु.
८३४	वाशिम	मालेगाव	Mungala	मुंगळा
८३५	वाशिम	मालेगाव	Karanji	करंजी
८३६	वाशिम	मालेगाव	Jaulaka	जौलाका

८३७	वाशिम	मंगळूरपीर	Shelu Kh.	शेलू खु.
८३८	वाशिम	मंगळूरपीर	Dhanora Kh.	धानोरा खु.
८३९	वाशिम	मनोरा	Manora	मानोरा
८४०	वाशिम	मनोरा	Kupata	कुपाटा
८४१	वाशिम	मनोरा	Shendurjana	शेंदुरजना
८४२	वाशिम	मनोरा	Giroli	गिरोली
८४३	वाशिम	मनोरा	Umari Bk.	उमरी बु.
८४४	वाशिम	कारंजा	Karanja	कारंजा
८४५	वाशिम	कारंजा	Ubarda Bajar	उबरडा बाजार
८४६	वाशिम	कारंजा	Kamargaon	कामरगाव
८४७	वाशिम	कारंजा	Kherda Bk.	खेर्डा बु.
८४८	वाशिम	कारंजा	Yeota	येवटा
८४९	वाशिम	मालेगाव	Malegaon	मालेगाव
८५०	वाशिम	मालेगाव	Shirpur	शिरपूर
८५१	वाशिम	मालेगाव	Kinhiraja	किन्हीराजा
८५२	वाशिम	मालेगाव	Medshi	मेडशी
८५३	वाशिम	मालेगाव	Chandas	चंदस
८५४	वाशिम	मंगळूरपीर	Aasegaon-2	आसेगाव-२
८५५	वाशिम	मंगळूरपीर	Poti	पोटी
८५६	सांगली	कवठेमहांकाळ	Dhalgaon	धालगाव
८५७	सांगली	कवठेमहांकाळ	Deshing	देशिंग
८५८	सांगली	कवठेमहांकाळ	Kuchi	कुची
८५९	सांगली	कवठेमहांकाळ	Kawathemahankal	कवठेमहांकाळ
८६०	सांगली	कवठेमहांकाळ	Hingangaon	हिंगणगाव
८६१	सांगली	वाळवा	Valva	वाळवा
८६२	सांगली	वाळवा	Koregaon	कोरेगाव
८६३	सांगली	वाळवा	Kurlap	कुर्लाप
८६४	सांगली	वाळवा	Tandulwadi	तांदुळवाडी
८६५	सांगली	वाळवा	Takari	टाकरी
८६६	सांगली	वाळवा	Peth	पेठ
८६७	सांगली	वाळवा	Kasegaon	कासेगाव
८६८	सांगली	वाळवा	Bahe	बहे
८६९	सांगली	वाळवा	Aashta	आष्टा
८७०	सांगली	वाळवा	Islampur	इस्लामपूर
८७१	सांगली	वाळवा	Kameri	कामेरी

८७२	सांगली	जत	Sankh	संख
८७३	सांगली	जत	Madgyal	माडग्याल
८७४	सांगली	जत	Jat	जत
८७५	सांगली	जत	Muchundi	मुचुंडी
८७६	सांगली	जत	Daflapur	डफळापूर
८७७	सांगली	जत	Kumbhari	कुंभारी
८७८	सांगली	जत	Umadi	उमदी
८७९	सांगली	जत	Shegaon	शेगाव
८८०	सांगली	तासगाव	Manjarde	मांजर्डे
८८१	सांगली	तासगाव	Visapur	विसापूर
८८२	सांगली	तासगाव	Yelavi	येळवी
८८३	सांगली	तासगाव	Manerajuri	मणेराजुरी
८८४	सांगली	तासगाव	Savalaj	सावलज
८८५	सांगली	तासगाव	Tasgaon	तासगाव
८८६	सांगली	पलूस	Kundal	कुंडल
८८७	सांगली	पलूस	Palus	पलूस
८८८	सांगली	आटपाडी	Diganchi	दिगंची
८८९	सांगली	आटपाडी	Kharsundi	खरसुंडी
८९०	सांगली	आटपाडी	Atpadi	आटपाडी
८९१	सांगली	पलूस	Bhilwadi	भिलवडी
८९२	सांगली	पलूस	Ankalkhop	अंकलखोप
८९३	सातारा	सातारा	Satara	सातारा
८९४	सातारा	पाथरी	Khed	खेड
८९५	सातारा	पाथरी	Varye	वऱ्हे
८९६	सातारा	पाथरी	Kaner	कणेर
८९७	सातारा	पाथरी	Shendre	शेंद्रे
८९८	सातारा	पाथरी	Nagthane	नागठाणे
८९९	सातारा	पाथरी	Ambawade	आंबवडे
९००	सातारा	पाथरी	Waduth	वडूज
९०१	सातारा	पाथरी	Tasgaon	तासगाव
९०२	सातारा	पाथरी	Apshinge	आपशिगे
९०३	सातारा	जावळी	Anewadi	आनेवाडी
९०४	सातारा	जावळी	Kudal	कुडाळ
९०५	सातारा	पाटण	Dhebewadi	ढेबेवाडी
९०६	सातारा	पाटण	Chaphal	चाफळ

९०७	सातारा	पाटण	Tarale	तराळे
९०८	सातारा	पाटण	Malharpeth	मल्हारपेठ
९०९	सातारा	पाटण	Talmawale	ताळमावळे
९१०	सातारा	पाटण	Kuthare	कुठारे
९११	सातारा	कराड	Karad	कराड
९१२	सातारा	कराड	Umbraj	उंब्रज
९१३	सातारा	कराड	Indoli	इंदोली
९१४	सातारा	कराड	Supane	सुपाने
९१५	सातारा	कराड	Masur	मसूर
९१६	सातारा	कराड	Kawathe	कवठे
९१७	सातारा	कराड	Koparde-Haveli	कोपर्डे-हवेली
९१८	सातारा	कराड	Saidapur	सैदापूर
९१९	सातारा	कराड	Shenoli	शेणोली
९२०	सातारा	कराड	Kole	कोळे
९२१	सातारा	कराड	Undale	उंडाले
९२२	सातारा	कराड	Kale	काळे
९२३	सातारा	कराड	Malkapur	मलकापूर
९२४	सातारा	कोरेगाव	Koregaon	कोरेगाव
९२५	सातारा	कोरेगाव	Kumathe	कुमठे
९२६	सातारा	कोरेगाव	Rahimatpur	रहिमतपूर
९२७	सातारा	कोरेगाव	Shirambe	शिरंबे
९२८	सातारा	कोरेगाव	Wathar Stn	वठार स्था.
९२९	सातारा	कोरेगाव	Wathar Kiroli	वठार किरोली
९३०	सातारा	कोरेगाव	Pimpode Bk	पिंपोडे बु.
९३१	सातारा	कोरेगाव	Satara Rd	सातारा रोड
९३२	सातारा	कोरेगाव	Kinai	किनई
९३३	सातारा	खटाव	Khataav	खटाव
९३४	सातारा	खटाव	Aundh	औंध
९३५	सातारा	खटाव	Pusegaon	पुसेगाव
९३६	सातारा	खटाव	Budha	बुधा
९३७	सातारा	खटाव	Waduj	वडूज
९३८	सातारा	खटाव	Pusesavali	पुसेसावळी
९३९	सातारा	खटाव	Mayani	मायणी
९४०	सातारा	खटाव	Nimsod	निमसोड
९४१	सातारा	खटाव	Katarkhatav	कातरखटाव

९४२	सातारा	माण	Dahiwadi	दहिवाडी
९४३	सातारा	माण	Malwadi	माळवाडी
९४४	सातारा	माण	Gondawale Bk	गोंदवळे बु.
९४५	सातारा	माण	Kukudwad	कुकुडवाड
९४६	सातारा	माण	Mhaswad	म्हसवड
९४७	सातारा	माण	Mardi	मार्डी
९४८	सातारा	माण	Shinganapur	शििंगणापूर
९४९	सातारा	फलटण	Phaltan	फलटण
९५०	सातारा	फलटण	Asu	आसू
९५१	सातारा	फलटण	Hol	होल
९५२	सातारा	फलटण	Girawi	गिरवी
९५३	सातारा	फलटण	Adarki BK	आदकी बु.
९५४	सातारा	फलटण	Wathar (Ni)	वाठार (नि)
९५५	सातारा	फलटण	Barad	बरड
९५६	सातारा	फलटण	Rajale	राजाळे
९५७	सातारा	फलटण	Taradgaon	तरडगाव
९५८	सातारा	पाटण	Marali	मारळी
९५९	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	Shelagi	शेलागी
९६०	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	Tirhe	तिर्हे
९६१	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	Mardi	मार्डी
९६२	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	Wadala	वडाळा
९६३	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	Solapur	सोलापूर
९६४	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	Boramani	बोरामणी
९६५	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	Walsang	वळसंग
९६६	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	Mandurp	मंडुर्प
९६७	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	Hotagi	होतागी
९६८	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	Mutsi	मुत्सी
९६९	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	Nimbargi	निंबर्गी
९७०	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	Vinchur	विंचूर
९७१	सोलापूर	अक्कलकोट	Akkalkot	अक्कलकोट
९७२	सोलापूर	अक्कलकोट	Jeur	जेउर
९७३	सोलापूर	अक्कलकोट	Tadwal	तडवळ
९७४	सोलापूर	अक्कलकोट	Karajagi	करजगी
९७५	सोलापूर	अक्कलकोट	Dudhani	दुधनी
९७६	सोलापूर	अक्कलकोट	Maindargi	मैंदर्गी

९७७	सोलापूर	अक्कलकोट	Wagdari	वागदरी
९७८	सोलापूर	अक्कलकोट	Chapalgaon	चपळगाव
९७९	सोलापूर	अक्कलकोट	Kini	किन्ही
९८०	सोलापूर	मोहोळ	Kamati bk.	कामटी बु.
९८१	सोलापूर	मोहोळ	Takali Sikandar	टाकळी सिकंदर
९८२	सोलापूर	मोहोळ	Penur	पेनुर
९८३	सोलापूर	मोहोळ	Wagholi	वाघोली
९८४	सोलापूर	मोहोळ	Narkhed	नरखेड
९८५	सोलापूर	मोहोळ	Sawaleshwar	सावळेश्वर
९८६	सोलापूर	मोहोळ	Shetfal	शेटफळ

९८७	सोलापूर	मोहोळ	Mohol	मोहोळ
९८८	सोलापूर	माढा	Modnimb	मोडनिंब
९८९	सोलापूर	पंढरपूर	Pandharpur	पंढरपूर
९९०	सोलापूर	पंढरपूर	Bhandishegaon	भांडीशेगाव
९९१	सोलापूर	पंढरपूर	Bhalawni	भाळवणी
९९२	सोलापूर	पंढरपूर	Karkamb	करकंब
९९३	सोलापूर	पंढरपूर	Patkuoli	पाटकुर्ली
९९४	सोलापूर	पंढरपूर	Puluj	पुलुज
९९५	सोलापूर	पंढरपूर	Chale	चाळे
९९६	सोलापूर	पंढरपूर	Tungat	तुंगत
९९७	सोलापूर	पंढरपूर	Kasegaon	कासेगाव
९९८	सोलापूर	मंगळवेढा	Borale	बोराळे
९९९	सोलापूर	मंगळवेढा	Marwade	मारवाडे
१०००	सोलापूर	मंगळवेढा	Aandhalgaon	आंधळगाव
१००१	सोलापूर	मंगळवेढा	Marapur	मारापूर
१००२	सोलापूर	मंगळवेढा	Mangalwedha	मंगळवेढा
१००३	सोलापूर	मंगळवेढा	Bhose	भोसे
१००४	सोलापूर	मंगळवेढा	Huljanti	हुलजंती
१००५	हिंगोली	हिंगोली	Narsi	नरसी
१००६	हिंगोली	हिंगोली	Basamaba	बसामाबा
१००७	हिंगोली	कळमनुरी	Wakodi	वाकोडी
१००८	हिंगोली	औंढा नागनाथ	Aundha	औंढा
१००९	हिंगोली	औंढा नागनाथ	Salana	सलाणा
१०१०	हिंगोली	वसमत	Hatta	हट्टा
१०११	हिंगोली	वसमत	Kurunda	कुरुंदा
१०१२	हिंगोली	सेनगाव	Sengaon	सेनगाव
१०१३	हिंगोली	सेनगाव	Goregaon	गोरेगाव
१०१४	हिंगोली	सेनगाव	Ajegaon	आजेगाव
१०१५	हिंगोली	सेनगाव	Sakhara	साखरा
१०१६	हिंगोली	सेनगाव	Pankanhergaon	पानकन्हेरगाव
१०१७	हिंगोली	सेनगाव	Hatta	हट्टा
१०१८	हिंगोली	हिंगोली	Sirsam	सिरसम
१०१९	हिंगोली	हिंगोली	Khambala	खंबाळा
१०२०	हिंगोली	औंढा नागनाथ	Jawala Bajar	जावळा बाजार
१०२१	हिंगोली	वसमत	Tembhurni	टेंभूर्णी

राज्यस्तरीय बँकर समिती,
महाराष्ट्र राज्य

STATE LEVEL BANKERS' COMMITTEE,
MAHARASHTRA STATE

संयोजक / CONVENOR

बँक ऑफ महाराष्ट्र
Bank of Maharashtra
भारत सरकार का उद्यम

एक परिवार एक बँक

AX1 / SLBC / 2023-24/2160

Date : 1st Nov, 2023

All Member Banks,
All Lead District Managers,
SLBC, Maharashtra.

Dear Sir/Madam,

Reg : Declaration of Drought in the Kharif 2023 season in selected Tahsils of Maharashtra State.

Ref : शासन निर्णय क्रमांक /एस सी वाय २०२३/प्र.क्र.३७/म-७ dated 31/10/2023.

This has a reference to the Govt. of Maharashtra, resolution dated 31/10/2023 on captioned subject.

In this regard, we are forwarding herewith copy of Govt. GR No शासन निर्णय क्रमांक /एस सी वाय २०२३/प्र. क्र.३७/म-७ dated 31/10/2023 of Government of Maharashtra for your necessary action at your end.

Further, the list of affected villages where Paisewari is declared, be obtained from the concerned District Collectors in coordination with Lead District Managers of respective Districts.

We therefore request you to do the needful as per the communication and ensure compliance as per RBI guidelines.

Yours faithfully,

(R D Deshmukh)
Deputy General Manager,
I/C Convenor, SLBC, Maharashtra

Encl : As Above

सन २०२३ च्या खरीप हंगामामध्ये
राज्यातील तालुक्यांमध्ये दुष्काळ
घोषित करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक:- एससीवाय-२०२३/प्र.क्र.३७/म-७,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२
दिनांक:- ३१ ऑक्टोबर, २०२३

वाचा:- १) शासन निर्णय, क्रमांक: संकिर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/म-७, दि. ०७ ऑक्टोबर, २०१७
२) शासन निर्णय, क्रमांक: संकिर्ण-२०१७/प्र.क्र.१७३/२०१७/म-७, दि. २८ जून, २०१८
३) शासन पत्र क्रमांक: एससीवाय-२०२१/प्र.क्र.१००/म-७, दि. १८ ऑक्टोबर, २०२१
४) आयुक्त (कृषी), महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचे पत्र क्रमांक जा. क्र.कृआ/नेसआ/ख.दुष्काळ-२३/
३३९७२, दिनांक २० ऑक्टोबर, २०२३ अन्वये प्राप्त राज्यस्तरीय दुष्काळ देखरेख समितीच्या
बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना :

दुष्काळ व्यवस्थापन संहिता २०१६ नुसार राज्यातील दुष्काळी परिस्थितीचे मुल्यांकन करण्याबाबत संदर्भाधीन शासन निर्णय क्रमांक १ व २ अन्वये सविस्तर कार्यपध्दती विहित करण्यात आली आहे. संदर्भाधीन शासन निर्णय व दुष्काळ व्यवस्थापन संहितेमध्ये विहित केलेल्या निकषानुसार खरीप २०२३ च्या हंगामातील परिस्थितीच्या आधारे राज्यातील ४३ तालुक्यांमध्ये दुष्काळाची दुसरी कळ लागू झाली. दुष्काळाची दुसरी कळ लागू झालेल्या ४३ तालुक्यांपैकी उल्हासनगर या तालुक्यात पेरणीचे क्षेत्र निरंक असल्याने सदर तालुक्यात दुष्काळ घोषित करण्याचा प्रश्न उदभवत नाही. उर्वरित ४२ तालुक्यांमध्ये प्रत्यक्ष पिकांचे नुकसानीचे सर्वेक्षण (Ground Truthing) करण्यात आले असून त्या आधारे राज्यस्तरीय दुष्काळ देखरेख समितीकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावानुसार राज्यातील तालुक्यांमध्ये दुष्काळ घोषित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

राज्यातील तालुक्यांमध्ये जून ते सप्टेंबर या कालावधीतील पर्जन्याची तूट, उपलब्ध असलेल्या भूजलाची कमतरता, दूरसंवेदन विषयक निकष, वनस्पती निर्देशांक, मृदू आर्द्रता, पेरणीखालील क्षेत्र व पीकांची स्थिती या सर्व घटकांचा एकत्रित विचार करून या घटकांनी प्रभावित झालेल्या तालुक्यांमध्ये आपत्तीची शक्यता विचारात घेवून राज्य शासन याशासननिर्णया सोबतच्या **परिशिष्ट - "अ"** मध्ये दर्शविल्यानुसार १५ जिल्ह्यातील २४ तालुक्यांमध्ये गंभीर तर १६ तालुक्यांमध्ये मध्यम स्वरूपाचा दुष्काळ जाहीर करित आहे.

२. दुष्काळ घोषित करण्यात येत असलेल्या ४० तालुक्यांमध्ये खालील सवलती लागू करण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे:-

- १) जमीन महसूलात सूट.
- २) पिक कर्जाचे पुनर्गठन.
- ३) शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती.
- ४) कृषी पंपाच्या चालू विजबिलात ३३.५% सूट.
- ५) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा शुल्कात माफी.

- ६) रोहयो अंतर्गत कामाच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता.
- ७) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर.
- ८) टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे.

३. या आदेशान्वये देण्यात येणाऱ्या विविध सवलती पोटीचा आर्थिक भार संबंधित प्रशासकीय विभागांनी उचलावा व त्यासाठी वित्त विभागाने आवश्यक निधी उपलब्ध करून द्यावा. त्यानुसार या प्रकरणी पुढील उचित कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीचा अनुपालन अहवाल या विभागास सादर करण्यात यावा.

४. सदर तालुक्यातील खातेदारांना कृषी विषयक मदतीसाठी निविष्ठा अनुदान अनुज्ञेय राहिल. सदर निविष्ठा अनुदान हे कोरडवाहू पिक उत्पादित केलेल्या व ३३ टक्केपेक्षा जास्त नुकसान झालेल्या खातेदारांना अनुज्ञेय राहिल. निविष्ठा अनुदान देण्यासाठी लाभाध्यांची निवड करताना शासन निर्णय महसूल व वन विभाग, दिनांक १८.१०.२०२३ मधील तरतूदी मध्ये विहित केलेली कार्यपध्दती अवलंबिण्यात यावी. निविष्ठा अनुदानाचे दर व इतर अटी व शर्ती या शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक: सीएलएस-२०२२/प्र.क्र.३४९/म-३, दिनांक २७ मार्च, २०२३ मध्ये नमूद केल्यानुसार राहतील. तसेच निविष्ठा अनुदान हे नुकसान झालेल्या प्रत्यक्ष पीक पेरणी केलेल्या क्षेत्रापुरतेच मर्यादित राहिल याची दक्षता घ्यावी.

५. सदर मदतीचे वाटप सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील ७/१२ मधील पिकांच्या नोंदीच्या आधारे करण्यात यावे.

६. हंगामातील अंतिम पैसेवारीसाठी करण्यात आलेल्या पिक कापणी प्रयोगांती आलेल्या पिक निहाय पैसेवारीच्या आधारे कोरडवाहू पीकांचे ३३ टक्के नुकसान ठरविण्यात यावे. प्रमुख पिक नसलेल्या व पिक कापणी प्रयोग न केलेल्या कोरडवाहू पिकांना सुध्दा मदत अनुज्ञेय राहिल.

७. बहुवार्षिक फळपिके व बागायती पिके यांचे ३३ टक्केपेक्षा जास्त नुकसान झाल्याची शहानिशा शेतीनिहाय पंचनामे करून करण्यात यावी.

८. बहुवार्षिक फळपिके व बागायती पिकांचे नुकसान ठरविण्याचा निकष ७/१२ मधील नोंद हा असेल. नुकसानीची तीव्रता ठरविण्यासाठी पंचनामा हा निकष असेल. बहुवार्षिक फळपिके व बागायती पिकांचे नुकसान ठरविण्यासाठी त्याची नोंद ७/१२ मध्ये असणे आवश्यक आहे.

९. सन २०२३ च्या खरीप हंगामातील पिक पाहणी मधील पिकांच्या ७/१२ मधील उताऱ्यातील नोंदीबाबत कोणताही आक्षेप उद्भवल्यास त्याचे निराकरण महाराष्ट्र जमीन महसूल संहितेमधील तरतूदीनुसार करण्यात यावे.

१०. दुष्काळ घोषित करण्यात आलेल्या तालुक्यामधील शाळांमध्ये मध्यान्ह भोजन योजना दिर्घ सुट्टीच्या कालावधीत देखील राबविण्यात यावी. तसेच मध्यान्ह भोजन योजना व एकात्मिक बालविकास योजनेतर्गत (ICDS) मुलांना पौष्टिक अन्न देण्यात यावे.

११. सदरहू आदेश हे प्रशासकीय मान्यतेचे असून निधी वितरणाबाबतचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येतील. सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांनी संबंधित क्षेत्रीय यंत्रणांना आवश्यक ते आदेश तातडीने निर्गमित करावेत

१२. दुष्काळ घोषित केल्याचे आदेश या आदेशाच्या दिनांकापासून अंमलात येतील व शासनाने हे आदेश रद्द न केल्यास पुढील ६ महिन्यांच्या कालावधी पर्यंत लागू राहतील. संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी या आदेशास जिल्हयामध्ये प्रसिध्दी द्यावी. तसेच संबंधित जिल्हयाचे जिल्हाधिकारी यांना दुष्काळ घोषित केलेल्या तालुक्यामध्ये आवश्यक उपाययोजना अंमलात आणण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. त्यांनी तातडीने आवश्यक उपाययोजना अंमलात आणाव्यात.

१३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३१०३११५४५०५३४१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

**SANJAY
AUDUMBAR
DHARURKAR**

Digitally signed by SANJAY AUDUMBAR DHARURKAR
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA,
ou=RELIEF AND REHABILITATION DEPARTMENT,
2.5.4.20=637145fd393d6d5c713e94e6da7bc6bee230114
48b7fc64d138630b9c76ae7a2, postalCode=400032,
st=Maharashtra,
serialNumber=FCF7172A73579B34FA622983D8FB647780
FBF1D35A1CA975955EB9193F3F800, cn=SANJAY
AUDUMBAR DHARURKAR
Date: 2023.10.31 18:04:49 +05'30'

(संजय औ. धारूरकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, मलबार हिल, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (गृह) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) सर्व मा. लोकसभा सदस्य/राज्यसभा सदस्य (महाराष्ट्रातील)
- ६) सर्व मा. विधानसभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य
- ७) सर्व मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ८) मा. मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) अपर मुख्य सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव (महसुल), महसुल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) अपर मुख्य सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) अपर मुख्य सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) प्रधान सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) प्रधान सचिव (पाणी पुरवठा व स्वच्छता), पाणी पुरवठा विभाग, जी. टी हॉस्पिटल, मुंबई
- १६) प्रधान सचिव (मृदु व जलसंधारण), मृदु व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १७) प्रधान सचिव (उच्च व तंत्र शिक्षण), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) प्रधान सचिव (उद्योग, ऊर्जा व कामगार), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) आयुक्त (कृषि), कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- २०) महालेखापाल १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
- २१) महालेखापाल १/२ (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर

- २२) सर्व विभागीय आयुक्त
- २३) सर्व जिल्हाधिकारी
- २४) सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी
- २५) वित्त विभाग (व्यय-९/ अर्थसंकल्प/अर्थोपाय), मंत्रालय, मुंबई.
- २६) सर्व सहसचिव/उपसचिव, कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २७) सह सचिव तथा वित्तिय सल्लागार, मदत व पुनर्वसन, नवीन प्रशासन इमारत, मंत्रालय, मुंबई
- २८) महसूल व वन विभाग, कार्यासन क्रमांक म-३/म-११
- २९) निवडनस्ती (कार्यासन म-७)

शासन निर्णय, क्रमांक:- एससीवाय-२०२३/प्र.क्र.३७/म-७,दिनांक ३१ ऑक्टोबर,२०२३ चे परिशिष्ट - "अ" सन २०२३ खरीप हंगामातील दुष्काळग्रस्त तालुक्यांची यादी					
अ.क्र.	जिल्हा	गंभीर स्वरुपाचा दुष्काळ असणारे तालुके	संख्या	मध्यम स्वरुपाचा दुष्काळ असणारे तालुके	संख्या
१	नंदूरबार	नंदूरबार	१		
२	धुळे			सिंदखेडा	१
३	जळगाव	चाळीसगाव	१		
४	बुलढाणा			बुलढाणा लोणार	२
५	जालना	भोकरदन जालना बदनापूर अंबड मंठा	५		
६	छत्रपती संभाजीनगर	छत्रपती संभाजीनगर सोयगाव	२		
७	नाशिक	मालेगाव सित्रर येवला	३		
८	पुणे	पुरंदर सासवड बारामती	१ १	शिरूर घोडनदी दौड इंदापूर	३
९	बीड	वडवनी धारूर अंबेजोगाई	३		
१०	लातूर	रेणापूर	१		
११	धाराशिव	वाशी धाराशिव लोहारा	३		
१२	सोलापूर	बार्शी माळशीरस सांगोला	३	करमाळा माढा	२
१३	सातारा			वाई खंडाळा	२
१४	कोल्हापूर			हातकणंगले गडहिंगलज	२
१५	सांगली			शिराळा कडेगाव खानापूर विटा मिरज	४
	एकूण जिल्हे-१५	गंभीर दुष्काळाचे तालुके	२४	मध्यम दुष्काळाचे तालुके	१६

भारतीय रिज़र्व बैंक

RESERVE BANK OF INDIA

www.rbi.org.in

RBI/FIDD/2018-19/64

Master Direction FIDD.CO.FSD.BC No.9/05.10.001/2018-19

October 17, 2018

The Chairman/Managing Director/Chief Executive Officer
All scheduled commercial banks
(including Small Finance Banks and excluding Regional Rural Banks)

Madam / Sir,

Master Direction – Reserve Bank of India (Relief Measures by Banks in Areas affected by Natural Calamities) Directions 2018 – SCBs

Please refer to our '[Master Direction FIDD.No.FSD.BC.8/05.10.001/2017-18 dated July 3, 2017](#)' incorporating guidelines issued to banks in regard to matters relating to relief measures to be provided in areas affected by natural calamity.

This Master Direction consolidates all the guidelines issued on the subject till date. The list of circulars compiled into this Master Direction is given in the [Appendix](#).

Please acknowledge receipt.

Yours faithfully,

(G. P. Borah)
Chief General Manager-in-Charge

Reserve Bank of India (Relief Measures by Banks in Areas Affected by Natural Calamities) Directions, 2018

In exercise of the powers conferred under Sections 21 and 35A of the Banking Regulation Act, 1949, the Reserve Bank of India being satisfied that it is necessary and expedient in the public interest so to do, hereby, issues the Directions hereinafter specified.

CHAPTER I PRELIMINARY

1.1 Short Title and Commencement.

(a) These Directions shall be called the Reserve Bank of India (Relief Measures by Banks in Areas Affected by Natural Calamities) Directions, 2018.

(b) These Directions shall come into effect on the day they are placed on the official website of the Reserve Bank of India.

1.2. Applicability

The provisions of these Directions shall apply to Scheduled Commercial Banks {including Small Finance Banks (SFBs) and excluding Regional Rural Banks(RRBs)} licensed to operate in India by Reserve Bank of India.

CHAPTER II BACKGROUND

2.1 Periodic occurrence of a natural calamity takes a heavy toll on human life and cause wide- spread damage to economic pursuits in one or the other parts of the country. The devastation caused by a natural calamity calls for massive rehabilitation effort from all agencies. The Central, State and Local Authorities draw up programmes on economic rehabilitation for the people affected by the occurrence of a natural calamity. The developmental role assigned to the commercial banks including small finance banks warrant their active support in reviving the economic activities of those affected by the occurrence of a natural calamity.

2.2 In terms of the National Disaster Management Framework, there are two funds constituted viz. National Disaster Response Fund (NDRF) and State Disaster Response Fund (SDRF) for providing relief in the affected areas. The NDRF framework currently recognizes twelve types of natural calamities viz. cyclone, drought, earthquake, fire, flood, tsunami, hailstorm, landslide, avalanche, cloud burst, pest attack and cold wave/frost. The Ministry of Agriculture is the nodal point for four of the calamities i.e. drought, hailstorms, pest attack and cold wave/frost and for the remaining eight, the Ministry of Home Affairs is the nodal ministry to make the

necessary administrative arrangements. A slew of measures for relief are undertaken by the Sovereign (Central/State Government) from time to time to provide relief to the affected people including, inter alia, provision for input subsidies and financial assistance to farmers including small and marginal farmers.

2.3 The role of the scheduled commercial banks including small finance banks (SFBs) is to provide relief measure through rescheduling of existing loans and sanctioning fresh loans as per the emerging requirement of the borrowers. To enable banks to take a uniform and concerted action expeditiously, these directions are issued covering four aspects viz. Institutional Framework ([Chapter III](#)), Restructuring of Existing Loans ([Chapter IV](#)), Providing Fresh Loans ([Chapter V](#)) and Other Ancillary Relief Measures ([Chapter VI](#)).

CHAPTER III INSTITUTIONAL FRAMEWORK

3.1 Establishing Policy/Procedures for dealing with Natural Calamities

The area, time of occurrence and intensity of a natural calamity cannot be anticipated. It is therefore, imperative that banks have a blueprint of action duly approved by the Board of Directors for such eventualities so that the required relief and assistance are provided with utmost speed and without any loss of time. Further, all Divisional/Zonal Offices and branches of scheduled commercial/small finance banks shall be familiar with these standing instructions. The standing instructions shall immediately come to force after the district/state authorities put in place the requisite declaration. It is essential that these instructions shall also be made available to the State Government authorities and the District Collector so that all concerned are aware about the action that shall be taken by the concerned authorities in the affected area.

3.2 Discretionary Powers to Divisional / Zonal Manager of banks

The Divisional/Zonal Managers of scheduled commercial/SF banks may be vested with certain discretionary powers to avoid the need to seek fresh approval from their Head Office/Controlling Office regarding the line of action decided by the District Consultative Committee/State Level Bankers' Committee. Some of the areas, among others where such discretionary powers are vital may be the adoption of scale of finance, **need based restructuring of loans**, extension of loan period, margin, security, sanction of new loan keeping in view the total liability of the borrower arising out of the old loan where the asset financed was damaged or lost as a result of the natural calamity and the new loan to be financed for creation/repair of such asset(s).

3.3 Meeting of State Level Bankers' Committee (SLBC)/District Consultative Committee (DCC)

3.3.1 In the event of occurrence of a natural calamity which covers a larger part of a State, the State Level Bankers' Committee convener bank shall convene a special SLBC meeting immediately. The committee, in collaboration with the State Government Authorities shall evolve a coordinated action plan for implementing the relief programme. If the calamity has affected only a small part of the state/few districts, the convener of the District Consultative Committee of the affected district(s) shall convene a meeting immediately. In the special SLBC/DCC meeting, the position of the affected areas may be assessed so as to ensure speedy formulation and implementation of suitable relief measures.

3.3.2 In the areas where the calamity is severe, the relief measure(s) implemented shall be reviewed periodically through a specially constituted Task Force/Sub-Committee by way of weekly/fortnightly meetings as decided by the SLBC/DCC.

3.4 Scope

The Master Directions shall apply be applicable to farmers/loanees who have been affected by a natural calamity as declared by the State Government/Authorities and are willing to avail the benefits under the guidelines.

3.5 Declaration of Natural Calamity

3.5.1 It is recognised that declaration of a natural calamity is the domain of the Central/ State Governments. The inputs received from the State Governments revealed that there is no uniform procedure being followed for declaration of a natural calamity and issue of declarations/certificates. The declarations/certificates are called by different names such as Annewari, Paisewari, Girdawari, etc. in different States. Nevertheless, the common thread to extend relief measure towards agricultural loans including rescheduling of loans by banks, is that the crop loss assessed should be 33% or more. For assessing this loss, while some States are conducting crop cutting experiments to determine the loss in crop yield, some others are relying on the eye estimates/visual impressions.

3.5.2 In extreme situations such as wide-spread floods, when it is largely evident that most of the standing crops have been damaged and/or land and other assets have suffered a wide-spread damage, the matter shall be deliberated by State Government/District Authorities in a specially convened SLBC/DCC meeting where the concerned Government functionary/District Collector shall explain the reasons for not estimating 'Annewari' (percentage of crop loss – by whatever name called)

through crop cutting experiments and that the decision to provide relief for the affected populace needs to be taken based on the eye estimate/visual impressions.

3.5.3 In both the cases, however, SLBC/DCC shall satisfy themselves fully that the crop loss has been 33% or more before acting on these pronouncements.

CHAPTER IV RESTRUCTURING OF EXISTING LOANS

In the event of a natural calamity, the repaying capacity of the people may get severely affected due to the disruption of their economic activities and loss/damage of economic assets. Therefore, relief in loan repayment by restructuring the existing loan may become necessary.

4.1. Agriculture Loans: Short-term Production Credit (Crop Loans)

4.1.1 All short-term loans except those which are overdue at the time of occurrence of the natural calamity shall be eligible for restructuring. The principal amount of the short-term loan as well as interest due for repayment in the year of occurrence of the natural calamity shall be converted into term loan.

4.1.2 The repayment period of the restructured loan may vary depending on the severity of the calamity, the impact on loss/damage of economic assets and distress it caused. A maximum repayment period of up to two years (including the moratorium period of one year) shall be allowed if the loss is between 33% and 50%. If the crop loss is 50% or more, repayment period may be extended upto a maximum of five years (including the one year moratorium period).

4.1.3 In all restructured loan accounts, moratorium period of at least one year shall be considered. Banks may not insist on additional collateral security for such restructured loans.

4.2 Agriculture Loans: Long term (Investment) Credit

4.2.1 The existing term loan instalments shall be rescheduled keeping in view the repaying capacity of the borrower and the nature of natural calamity viz.

4.2.1.1 In a natural calamity where only crop of that year is damaged and productive assets are not damaged, banks shall reschedule the payment of instalment during the year of natural calamity and extend the loan period by one year. Under this arrangement the instalments defaulted wilfully in earlier years shall not be eligible for rescheduling. The banks may also have to postpone payment of interest by borrowers.

4.2.1.2 In a natural calamity where the productive assets are partially or totally damaged and borrowers are in need of a new loan, the rescheduling by way of extension of loan period shall be determined on the basis of overall repaying capacity of the borrower vis-a-vis total liability (old term loan, restructured crop loan, if any, and the fresh crop/term loan being given) less the subsidies received from the Government Agencies and compensation available under the insurance schemes etc. While the total repayment period for the restructured/fresh term loan may differ on case-to-case basis, generally it shall not exceed a period of five years.

4.3 Other Loans

4.3.1 Depending on the severity of a natural calamity, SLBC/DCC shall take a view as to whether a general rescheduling of all other loans (i.e. besides the agriculture loans) such as loans granted for allied activities, loans to rural artisans, traders, micro/small industrial units or in case of extreme situations, medium enterprises are required. If such a decision is taken, while recovery of all the loans be postponed by the specified period, banks may assess the requirement of the individual borrowers in each case and depending on the nature of her/his account, repayment capacity and the need for fresh loans, appropriate decisions shall be taken by the individual banks.

4.3.2 The primary consideration for extending credit to any unit for its rehabilitation shall be based on the viability of the venture as assessed by the bank.

4.4 Asset Classification

The asset classification status of the restructured loans shall be as under:

4.4.1 The restructured portion of the short term as well as long-term loans may be treated as current dues and need not be classified as NPA. The asset classification of these term loans would thereafter be governed by the revised terms and conditions. Nevertheless, banks are required to make higher provisions for the restructured standard advances as prescribed by the Department of Banking Regulation¹ from time to time. **Further, interest income from such restructured accounts classified as 'standard assets' will be recognized as per the norms prescribed in the DBR guidelines.**

4.4.2. The asset classification for the remaining dues, that does not form a part of the restructured portion, shall continue to be governed by the original terms and conditions of its sanction. Consequently, the dues from the borrower shall be

¹ Master Circular-Prudential Norms on Income Recognition, Asset Classification and Provisioning pertaining to Advances

classified by the lending bank under different asset classification categories viz. standard, sub-standard, doubtful and loss.

4.4.3. Additional finance, if any, shall be treated as “standard asset” and its future asset classification will be governed by the terms and conditions of its sanction.

4.4.4. With the objective to ensure that banks are proactive in extending relief to the affected persons, the benefit of asset classification of the restructured account as on the date of natural calamity shall be available only if the restructuring is completed within a period of three months from the date of declaration of the natural calamity by the Government. In the event of extreme calamity, when the SLBC/DCC is of the view that this period shall not be sufficient for the banks to reschedule all the affected loans, **it shall approach the Chief General Manager, Reserve Bank of India, Financial Inclusion and Development Department, Central Office, Mumbai through the concerned Regional Director of RBI. The request shall detail the reasons for not completing the exercise within the stipulated timeframe and outcome anticipated from such an extension. Such requests along with the specific recommendations of the Regional Director shall be considered on the merit of each case.**

4.4.5 The accounts that are restructured for the second time or more on account of recurrence of natural calamities shall retain the same asset classification category on each restructuring. Accordingly, for a restructured standard asset, the subsequent restructuring necessitated on account of a natural calamity shall not be treated as second restructuring, i.e., the standard asset classification shall be maintained. However, all other restructuring norms shall apply.

4.5 Utilization of Insurance Proceeds

4.5.1 While the above measures relating to rescheduling of loans are intended to provide relief to the farmers, the insurance proceeds shall, ideally compensate the losses. In terms of orders issued by the Ministry of Agriculture, Department of Agriculture, Cooperation and Farmers Welfare, the Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana (PMFBY) has replaced the existing schemes of National Agricultural Insurance Scheme (NAIS) & Modified National Agricultural Insurance Scheme (MNAIS) with effect from Kharif 2016. **Under the Prime Minister Fasal Bima Yojana (PMFBY), all Seasonal Agricultural Operations (SAO) loans for notified crops in notified areas are to be compulsorily provided insurance cover for all stages of the crop cycle including post-harvest risks in specified instances².** Farmers’ details are required to be entered by banks in the unified portal for crop insurance which is available at www.agri-insurance.gov.in in order to facilitate assessment of coverage of crops insured, premiums deducted, etc.

² Operational guidelines – PMFBY issued by Ministry of Agriculture & Farmers’ Welfare

4.5.2 While restructuring loans in an area affected by a natural calamity, banks shall also take into account the insurance proceeds, if any, receivable from an insurance company. The insurance proceeds shall be adjusted towards the 'restructured accounts' in cases where fresh loans have been granted to the borrower. However, banks shall act with empathy and consider restructuring and granting fresh loans without waiting for the receipt of the insurance claim in cases where there is reasonable certainty of receiving the claim.

CHAPTER V PROVIDING FRESH LOANS

5.1 Sanctioning of Fresh Loans

5.1.1 Once the decision to reschedule loans is taken by SLBC/DCC, pending conversion of short-term loans, banks shall grant fresh crop loan to the affected farmers based on the scale of finance of the crop and the cultivation area as per the extant guidelines³.

5.1.2 The bank assistance in agriculture and allied activities (poultry, fishery, animal husbandry, etc.) may also be needed for long term loans for a variety of purposes such as repair of existing economic asset(s) and/or acquisition of new asset(s). Similarly, rural artisans, self-employed persons, micro and small industrial units, etc. in the areas affected by a natural calamity may require fresh credit to sustain their livelihood. Banks shall assess the need and decide on the quantum of loans to be granted to the affected borrowers taking into consideration, amongst others, the credit requirement and due procedure for sanctioning fresh loans.

5.1.3. Banks shall also grant consumption loan up to ₹. 10,000/- to existing borrowers without any collateral. The limit may, however, be enhanced beyond ₹.10,000/- at the bank's discretion.

5.2 Terms and Conditions

5.2.1 Guarantee, Security and Margin

5.2.1.1 Credit shall not be denied for want of a personal guarantee alone. Where the bank's existing security has been eroded because of damage or destruction by floods, assistance shall not be denied merely for want of additional fresh security. The fresh loan shall be granted even if the value of security (existing as well as the asset to be acquired from the new loan) is less than the loan amount. For fresh loans, banks shall take a sympathetic view.

³ Master Circular-Kisan Credit Card (KCC) Scheme

5.2.1.2 Where the crop loan (which has been converted into term loan) was earlier sanctioned against personal security/hypothecation of crop and the borrower is not able to offer charge/mortgage of land as security for the converted loan, she/he shall not be denied conversion facility merely on the ground of his/her inability to furnish land as security. If the borrower has already availed a term loan against mortgage/charge on land, the bank shall be content with a second charge for the converted term loan. Banks shall not insist on third party guarantee for providing conversion facility.

5.2.1.3 Where land is taken as security, in the absence of original title record, a certificate issued by the Revenue Department officials shall be accepted for financing to farmers who have lost proof of their title such as title deed or registration certificate issued to registered share-croppers. **In the areas covered by the Sixth Schedule of the Constitution, whereby the land is owned by the community, certificate issued by community authorities may be accepted.**

5.2.1.4 Margin requirements may be waived or the grant/subsidy given by the concerned State Government shall be considered for margin security.

5.3 Rate of Interest

5.3.1 The rate of interest shall be in accordance with the Master Directions - Reserve Bank of India (Interest Rate on Loans and Advances) Directions. Within the area of their discretion, however, banks shall take a sympathetic view of the difficulties of the borrowers and extend a concessional treatment to calamity-affected people. In respect of default in current dues, no penal interest shall be charged. The banks shall also suitably defer the compounding of interest charges. Banks shall not levy penal interest and consider waiving penal interest, if any, already charged in regard to the loans converted/rescheduled. Depending on the nature and severity of the natural calamity, the SLBC/DCC shall take a view on the interest rate concession that could be extended to borrowers so that there is uniformity in approach among banks in providing relief.

5.3.2 As notified by the Government of India⁴ from time to time, to provide relief to farmers availing short term crop loans and affected by a natural calamity, an interest subvention of 2 percent per annum shall be made available to banks for the first year on the restructured loan amount. Such restructured loans shall attract normal rate of interest from the second year onwards.

⁴ Subject to inclusion in the Interest Subvention Scheme on short term crop loans

CHAPTER VI OTHER ANCILLARY MEASURES

6.1 Relaxation on Know Your Customer (KYC) Norms

It needs to be recognized that many persons displaced or adversely affected by a major calamity may not have access to their identification and personal records. In such cases, a basic saving bank deposit account on the basis of photograph along with signature or thumb impression rendered in front of the bank official shall be opened. The above instruction shall be applicable to cases where the balance in the account does not exceed ₹ 50,000/- or the amount of relief granted (if higher) or the total credit in the account does not exceed ₹ 1,00,000/- or the amount of relief granted, if higher in a year.

6.2 Providing access to Banking Service

6.2.1 Banks may operate its natural calamity affected branches from temporary premises under advice to the concerned Regional Office of RBI. For continuing the temporary premise beyond 30 days, banks may obtain specific approval from the concerned Regional Office of RBI. Banks may also make arrangements to render banking services in the affected areas by setting up satellite offices, extension counters or mobile banking facilities etc. under intimation to RBI.

6.2.2 To meet the immediate cash requirements of the affected people, due importance shall be given towards restoring the ATMs or other alternate arrangements shall be provided to avail such facilities.

6.2.3 Other measures that banks may initiate at their discretion to alleviate the condition of the affected people could be waiving of ATM fees, increasing ATM withdrawal limits; waiving of fees towards overdraft/early withdrawal penalty on time deposits/late fee for credit card/other loan instalment payments etc. and giving option to credit card holders to convert their outstanding balance to EMIs repayable in 1-2 years. Besides, all charges debited to the farm loan account other than the regular interest may be waived considering the hardship caused to the affected people.

CHAPTER VII RIOTS AND DISTURBANCES: APPLICABILITY OF THE GUIDELINES

Applicability of the guidelines in case of riots and disturbances

7.1 Whenever RBI advises the banks to extend rehabilitation assistance to the riot/ disturbance affected persons, the aforesaid guidelines shall broadly be followed by banks for the purpose. It shall, however, be ensured that only genuine persons, duly identified by the State Administration as having been affected by the riot/ disturbance are provided assistance as per the guidelines. **In the event of large scale riots**

where most parts of the State/Area are affected and the State Administration is not in a position to identify the riot/disturbance affected persons and subject to SLBC's specific decision, the onus of identifying 'genuine persons' will rest with banks.

7.2. The issuance of advice to the banks by Reserve Bank of India on receipt of request/ information from State Government and thereafter issue of instructions by banks to their branches generally results in delay in extending the assistance to riot-affected people. With a view to ensure quick relief to the affected persons, it has been decided that the District Collector, on occurrence of the riot/ disturbance, may ask the Lead Bank Officer to convene a meeting of the DCC, if necessary and submit a report to the DCC on the extent of damage caused to life and property in the area affected by the riot/disturbance. If the DCC is satisfied that there has been extensive loss to life and property on account of the riot/ disturbance, the relief as per the above guidelines shall be extended to the people affected by the riot/ disturbance. In cases where there is no District Consultative Committee, the District Collector may request the convener of the State Level Bankers' Committee of the State to convene a meeting of the bankers to consider extension of relief to the affected persons. The report submitted by the District Collector and the decision thereon of SLBC/DCC shall be recorded and shall form a part of the minutes of the meeting. A copy of the proceedings of the meeting shall be forwarded to the concerned Regional Office of the Reserve Bank of India.

CHAPTER VIII

Natural Calamities Portal: Monthly Reporting

8.1 The Reserve Bank of India has developed a dedicated portal (<https://dbie.rbi.org.in/DACP/>) for collection and compilation of data on natural calamities on a real time basis through a centralized system. The portal provides facility for uploading data files relating to relief measures extended by banks and notification issued by State Government with regard to natural calamities.

8.2 Banks shall upload the actual data on relief measures every month by the 10th of the following month. In case there is no natural calamity and/or relief measures extended, a 'NIL' statement shall be uploaded.

8.3 The SLBC Convener Bank shall upload the notification(s) issued by State/District Authorities on declaration of a natural calamity for which relief measures were implemented by SLBC/banks.

Appendix

Master Direction - Reserve Bank of India (Relief Measures by Banks in Areas Affected by Natural Calamities) Directions, 2018:

List of circulars consolidated for the Master Direction

Sr. No.	Circular No.	Date	Subject
1.	RPCD.No.PS.BC.6/PS.126-84	2.8.1984	Revised guidelines for relief measures by banks in areas affected by natural calamities
2.	RPCD.No.PLFS.BC.38/PS.126-91/92	21.9.1991	Banks' assistance to persons affected by riots/ communal disturbances, etc.
3.	RPCD.No.PLFS.BC.59/05.04.02/92-93	6.1.1993	Guidelines for Relief Measures by banks in areas affected by natural calamities- (Consumption Loans)
4.	RPCD.No.PLFS.BC.128/05.04.02/97-98	20.6.1998	Relief measures to persons affected by natural calamities – Agricultural advances
5.	RPCD.PLFS.BC.No.42/05.02.02/2005-06	1.10.2005	The Advisory Committee on Flow of credit to Agriculture and related activities from the Banking System
6.	FIDD No.FSD.BC.12/05.10.001/2015-16	21.8.2015	Guidelines for Relief Measures by Banks in Areas Affected by Natural Calamities
7.	FIDD NO.FSD.BC.27/05.10.001/2015-16	30.06.2016	Guidelines for Relief Measures by Banks in Areas Affected by Natural Calamities- Utilization of Insurance Proceeds
8.	Master Direction FIDD.CO.FSD.BC No.8/05.10.001/2017-18	03.07.2017	Master Direction – Reserve Bank of India (Relief Measures by banks in areas affected by Natural Calamities) Directions 2017
9.	FIDD.CO.FSD.BC.No.13/05.10.006/2017-18	03.08.2017	Natural Calamities Portal – Monthly Reporting System.